

Eine - Graaf Van Landaststraat

januari - februari 2017

F. DE KREYGER, R. DE BRANT & J. HOORNE

DL&H-Archeologienota

Colofon

Project
Eine Graaf Van Landaststraat
Archeologienota

Opdrachtgever:
De Kortrijkse Toren NV
De Tonne 73
9800 Deinze

Uitvoerder:
De Logi & Hoorne bvba
Canadezenlaan 1A
9991 Adegem
BTW BE 0845.028.465 RPR Gent
www.dl-h.be

Auteurs:
Frederik De Kreyger
Raphael De Brant
Johan Hoorne

DL&H Archeologienota
© 2017 – De Logi & Hoorne bvba

Niets uit deze publicatie mag vermenigvuldigd worden, opgeslagen in geautomatiseerde gegevensbestanden en/of openbaar gemaakt worden onder enige vorm of wijze ook (digitaal, mechanisch, door fotokopie) zonder toestemming van De Logi & Hoorne bvba

Inhoud

DEEL 1: PRIVACY-FICHE

DEEL 2: VERSLAG VAN RESULTATEN

Abstract

Hoofdstuk 1: Bureauonderzoek

1. Beschrijvend gedeelte

1.1. Administratieve gegevens

1.2. Onderzoekskader

1.2.1. Geplande werken en bodemingrepen

1.2.2. Criteria voor opmaken archeologienota

1.3. Onderzoeksopdracht

1.3.1. Vraagstelling

1.3.2. Randvoorwaarden

1.4. Onderzoeksstrategie en -methode

2. Assessmentrapport

2.1. Methoden, technieken en criteria

2.2. Conservatie-assessment

2.3. Assessment van het onderzochte gebied

2.3.1. Landschappelijke ligging

2.3.1.1. Ligging

2.3.1.2. Geologie

2.3.1.3. Aardkunde

2.3.1.4. Topografie

2.3.1.5. Bodemgebruik

2.3.2. Archeologische voorkennis en historisch beschrijving

2.3.2.1. Historische beschrijving

2.3.2.2. Archeologische voorkennis

2.3.3. Datering en interpretatie van het onderzochte gebied

2.3.4. Verwachting ten aanzien van archeologisch erfgoed

2.3.5. Synthese

2.3.6. Afweging noodzaak en motivering verder onderzoek

2.3.7. Samenvatting onderzoek

3. Bibliografie en bijlagen

3.1. Bibliografie

3.2. Lijst van plannen en kaarten

3.3. Figurenlijst

DEEL 3: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN	47
1. Gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen	47
1.1. Volledigheid uitgevoerde onderzoek	47
1.2. Afwezigheid van een archeologische site	47
1.3. Impactbepaling	47
1.4. Waardering van de archeologische site	50
1.5. Bepaling van de maatregelen	50
1.6. Randvoorwaarden	50
2. Programma van maatregelen voor uitgesteld vooronderzoek	51
2.1. Administratieve gegevens	51
2.2. Vraagstelling en onderzoeksdoelen in uitgesteld traject	51
2.3. Onderzoeksstrategie en -methode	52
2.3.1. Veldkartering in de vorm van metaaldetectie	52
2.3.1.1. Motivering	52
2.3.1.2. Vraagstelling	53
2.3.1.3. Criteria	53
2.3.1.4. Onderzoekstechnieken	53
2.3.1.5. Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk	55
2.3.2. Proefsleuvenonderzoek	55
2.3.2.1. Motivering	55
2.3.2.2. Vraagstelling	56
2.3.2.3. Criteria	57
2.3.2.4. Onderzoekstechnieken	57
2.3.2.5. Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk	58
2.3.3. Waarderend archeologisch booronderzoek	58
2.3.3.1. Motivering	58
2.3.3.2. Vraagstelling	58
2.3.3.3. Criteria	58
2.3.3.4. Onderzoekstechnieken	59
2.3.3.5. Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk	59
3. Bibliografie	59
4. Bijlagen	59
4.1. Lijst van plannen en kaarten	59
4.2. Figurenlijst	59

DEEL 2: VERSLAG VAN RESULTATEN

Abstract

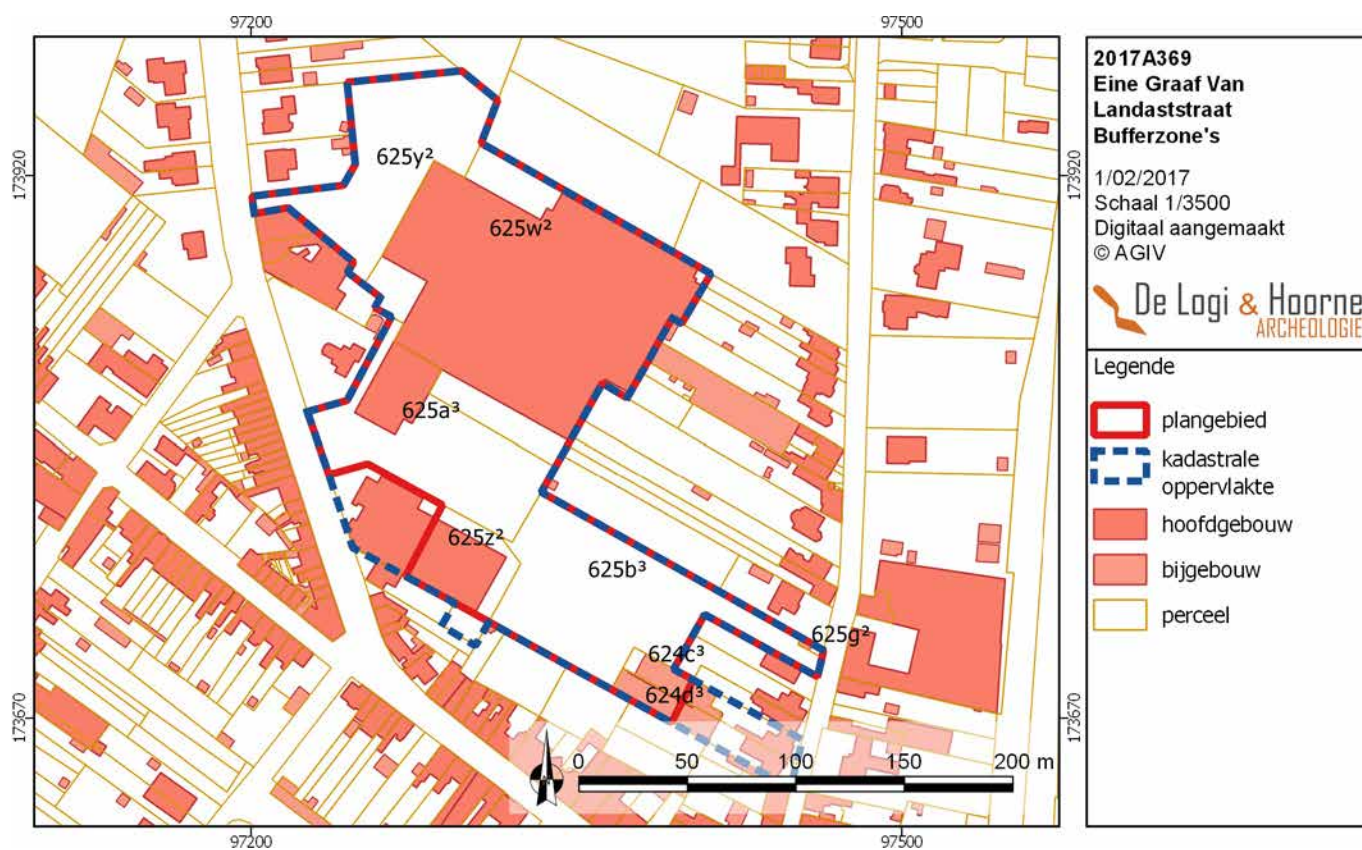
Het plangebied, gelegen aan de Graaf Van Landaststraat in Eine, Oudenaarde, omvat acht percelen met een totale oppervlakte van 3,34ha, waarvan 3,07ha verkaveld wordt in twee fasen tot drieënveertig bouwloten en zeven meergezinswoningen. Voor de goedkeuring van de verkavelingsaanvraag dient een archeologienota bijgevoegd te worden, waarvan deze bureaustudie de eerste onderzoeksfase is. Landschappelijk gezien bevindt het plangebied zich binnen de Scheldevallei, op de flank van een zandige uitloper. Op basis van de aardkundige gegevens blijkt de bodem zeer geschikt voor landbouwkundige doeleinden, wat ook aan de hand van historisch kaartmateriaal bevestigd kan worden. Gecombineerd met de landschappelijk gunstige ligging binnen de Scheldevallei, biedt dit plangebied een behoorlijk potentieel. Dit wordt bevestigd door de vele (voornamelijk neolithische) archeologische attestaties in de ruime omgeving, echter grotendeels bekomen aan de hand van veldprospecties. Het plangebied ligt daarenboven binnen de afbakening van de Slag van Oudenaarde, waarvoor het plangebied een behoorlijk potentieel bevat. De historische kaarten en luchtfoto's tonen aan dat vanaf de tweede helft van de 18de eeuw tot het begin van de 20ste eeuw het plangebied steeds als akkerland werd gebruikt. Pas nadien worden grote delen van het terrein in gebruik genomen door een textielfabriek, met de inplanting van meerdere loodsen tot gevolg. Omdat met dit bureauonderzoek nog niet duidelijk is of er al dan niet sprake is van de aanwezigheid van archeologisch erfgoed wordt nog bijkomende terreinprospectie in uitgesteld traject geadviseerd in de vorm van een veldkartering (metaaldetectie) voor een deel van het gebied in fase 1 en een proefsleuvenonderzoek voor zowel fase 1 als 2 geadviseerd.

HOOFDSTUK 1: BUREAUONDERZOEK

1. Beschrijvend gedeelte

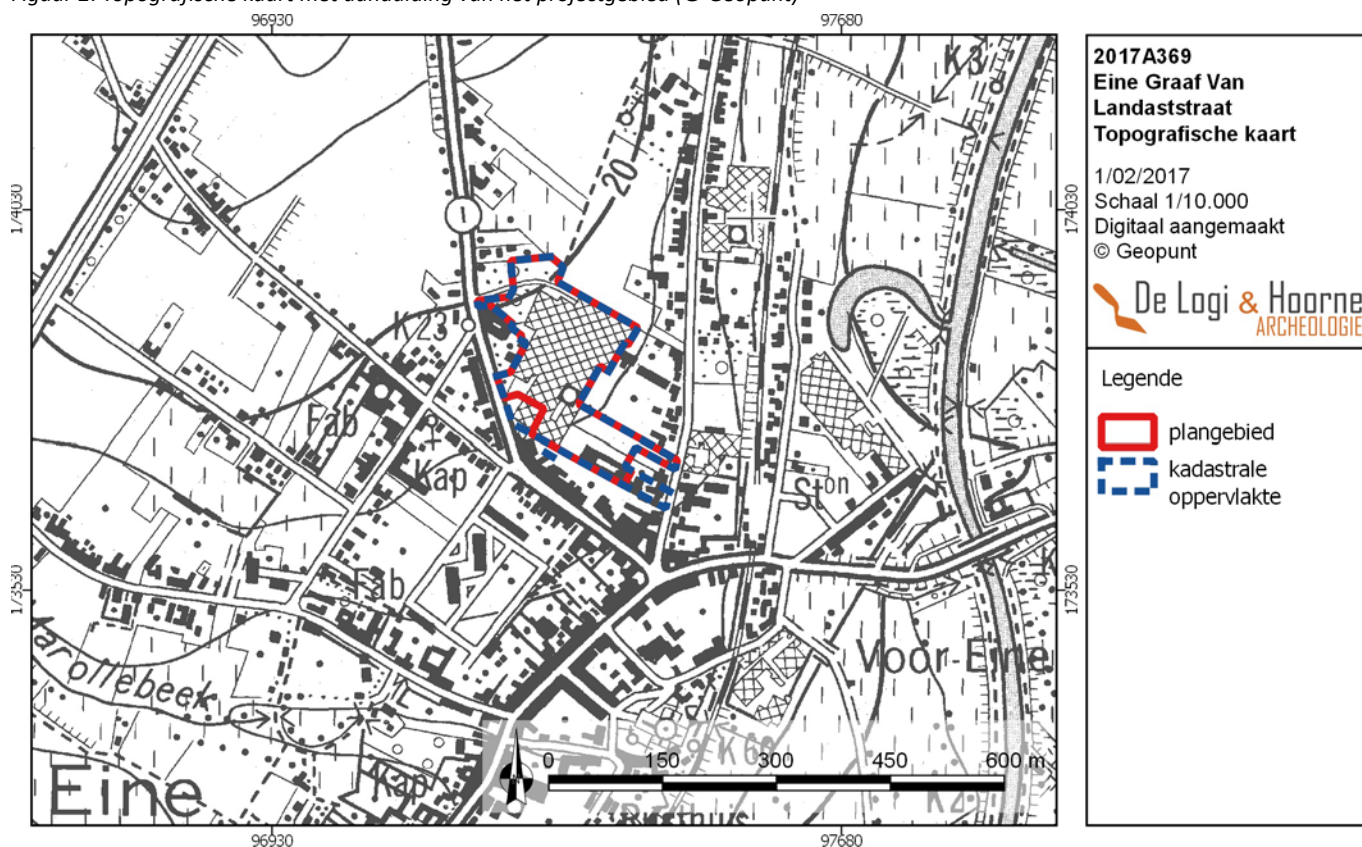
1.1. Administratieve gegevens

Projectcode bureauonderzoek:	2017A369
Sitecode:	EIN-GVL-17
Nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan:	Niet van toepassing
Erkende archeoloog:	De Logi & Hoorne bvba OE/ERK/Archeoloog/2015/00052
Locatie projectgebied:	Eine (Oudenaarde), omsloten door Graaf Van Landaststraat, Heurnestraat en Grimbergen.
Bounding box (Lambert 72):	punt 1: min. X: 97199,9; max. Y: 173969,0 punt 2: max. X: 97464,7; min. Y: 173668,5
Oppervlakte projectgebied:	3,07ha
Oppervlakte percelen:	3,34ha
Kadaster:	Oudenaarde, Afdeling 2 (Eine), Sectie A: 624c ³ , 624d ³ , 625a ³ , 625b ³ , 625g ² , 625w ² , 625y ² , 625z ²
Termijn bureauonderzoek:	5 januari t.e.m. 1 februari 2017
Betrokken actoren en specialisten:	Niet van toepassing
Wetenschappelijke advisering:	Niet van toepassing
Kadasterkaart:	figuur 1
Topografische kaart:	figuur 2

Figuur 1: Kadasterkaart met aanduiding van het projectgebied (© AGIV)

Figuur 2: Topografische kaart met aanduiding van het projectgebied (© Geopunt)

1.2. Onderzoekskader

1.2.1. Geplande werken en bodemingrepen

De initiatiefnemer wenst een terrein van 3,07ha aan de Graaf Van Landaststraat in Eine, Oudenaarde in verschillende fases te verkavelen. Het betreft kadastraal de percelen 624c³, 624d³, 625a³, 625b³, 625g², 625w², 625y² en 625z² van afdeling 2 (Eine), sectie A in Oudenaarde.

De ontwikkeling van het terrein bestaat uit twee verschillende fases, waarbij er een tijdspanne zit tussen de uitvoering van beide fases. De eerste fase omhelst de aanleg van een nieuwe weg, aansluitend op de Graaf Van Landaststraat met de inplanting van zesentwintig nieuwe bouwloten voor eengezinswoningen en één meergezinswoning. De oppervlakte van fase 1 bedraagt ongeveer 11.000m² en strekt zich uit over het zuidelijke deel van het plangebied. De nieuwe weg houdt een NW-ZO oriëntatie aan en eindigt in het noordoostelijke deel van het terrein op een T-uiteinde. De weg met bijhorende voetpaden zal 8m breed zijn met een minimale diepte van 0,55m. Parallel met de noordoostelijke grens van fase 1 wordt nog een wandel-/fietspad ingericht waardoor de nieuw aan te leggen weg voor voetgangers en fietsers aansluiting zal maken met de Heurnestraat. De reële impact van de weg mag echter hoger geacht worden, gezien de aanleg van verschillende nutsvoorzieningen onder de weg. De definitieve plannen en doorsneden zijn evenwel nog niet beschikbaar waardoor de uiteindelijke impact van de wegeniswerken moeilijk te achterhalen valt. De aanleg van de weg zal ongeveer 1500m² omvatten.

Rondom de weg in fase 1 worden zesentwintig nieuwe bouwloten aangelegd, verdeeld in negen zones. Zone 1 omvat twee rechthoekige bouwloten (lot 1 en 2) waarvan de bebouwbare zone per lot 116m² bedraagt. De bouwloten krijgen elk een halfoffen bebouwing. De totale oppervlakte aan bebouwbare zone in zone 1 bedraagt 232m². Ten zuidoosten van zone 1 ligt zone 2 dat ook twee bouwloten (lot 3 en 4) omvat met twee halfoffen bewoningen. De bebouwbare zone per lot is 103m², met een totale oppervlakte van 206m² voor zone 2. Zone 3 bevat vier aaneensluitende bouwloten (lot 5 t.e.m. 8) met telkens een bebouwbare zone van 95m². In totaal bedraagt zone 3 380m² aan bebouwbare zone. Zone 4 ligt ten zuidoosten van zone 3 en omvat drie bouwloten (lot 9 t.e.m. 11) met telkens een bebouwbare zone van 95m², wat een gezamenlijk oppervlakte van 298m² bedraagt. Aan de overkant van de nieuw in te planten weg, gelegen aan het T-uiteinde, bevinden zich de zones 5, 6 en 7. Zone 5 bevat twee bouwloten (lot 12 en 13) voor halfoffen bewoning met een individuele bouwzone van 100m². De vier aaneensluitende bouwloten (lot 14 t.e.m. 17) in zone 6 liggen ten noordoosten van zone 5, waarvan drie loten (lot 14 t.e.m. 15) een bebouwbare zone van 90m² hebben en één bouwlot (lot 17) een bebouwbare zone van 100m² heeft. De totale bebouwbare oppervlakte voor zone 6 bedraagt 370m². Zone 7 grenst aan de Heurnestraat en omvat slechts één bouwlot (lot 18) met een bebouwbare zone van 124m². Ten noordoosten van zone 3 en 4 liggen de zones 8 en 9. Eerstgenoemde bevat drie bouwloten (lot 19 t.e.m. 21) met elke een bouwzone van 90m², goed voor een gezamenlijke oppervlakte van 270m². Zone 9 bevat vijf nieuwe bouwloten (lot 22 t.e.m. 26) met een totale oppervlakte aan bouwzone van 466m². Voor lot 22 bedraagt de bebouwbare zone 96m², voor lot 23 en 24 is dit 90m², bij lot 25 94m² en bij lot 26 96m². In de meest noordelijke hoek van fase 1 wordt een meergezinswoning voorzien met een oppervlakte van 420m². Het volledige gebouw wordt onderkelderd maar de exacte diepte van deze ingreep is nog niet gekend en afhankelijk van verschillende bodemstudies. Desalniettemin mag een verstoring tot minstens 3m onder het huidig looppniveau verwacht worden. In totaal zal 2953m² binnen fase 1 ingenomen worden als bouwzone. Samengeteld met de oppervlakte aan wegeniswerken, wordt minstens 4450m² binnen fase 1 rechtstreeks verstoord. Gezien de ingrijpende werken, moet ook rekening worden gehouden met een grotere zone waarin het erfgoed bedreigd is door werfverkeer en werken allerhande.

Fase 2 ligt ten noorden van fase 1 en omhelst ongeveer 19.700m². Deze fase gaat pas van start wanneer alle gebouwen binnen de zone afgebroken zijn. Ook in deze fase wordt de aanleg van een nieuwe weg gepland, alsook zeventien nieuwe bouwloten en zes meergezinswoningen. De weg in fase 2 zal een V-vormig tracé volgen waarbij de twee uiteinden verbinding maken met de Graaf Van Landaststraat. De breedte en diepte van de weg zijn vergelijkbaar met de meegedeelde cijfers voor de weg in fase 1. In totaal zal minstens 4000m² binnen fase 2 als weg ingericht worden. In het zuidelijke deel van fase 2 plant de initiatiefnemer zes meergezinswoningen, met elk een oppervlakte van 420m². Net als in fase 1 worden de meergezinswoningen in fase 2 van een kelderverdieping voorzien. De totale oppervlakte aan meergezinswoningen voor fase

2 bedraagt 2520m². Alle bouwloten voor fase 2 komen in het noordelijke deel, waarbij zone 10 ten noorden en zone 11 ten zuiden van de nieuwe weg komt. Zone 10 omvat negen bouwloten (lot 30 t.e.m. 38) waarvan de loten 30 tot en met 34 een bebouwbare zone van 112m² bezitten, en de loten 35 tot en met 38 een bebouwbare zone van 95m². de totale oppervlakte aan bebouwbare zone voor zone 10 bedraagt 940m². Zone 11 omvat acht bouwloten (lot 39 t.e.m. 46) met elk een bebouwbare zone van 98m². In totaal bedraagt de bebouwbare zone voor zone 11 784m². In totaal zal 4244m² binnen fase 2 ingenomen worden als bouwzone. Samengeteld met de oppervlakte aan wegeniswerken, wordt minstens 8250m² binnen fase 2 verstoord. Fase 1 en fase 2 samengeteld, bedraagt de directe verstoring minstens 12.700m² of 41% van het totale plangebied. Aangezien de definitieve plannen van zowel de nieuw te bouwen huizen, meergezinswoningen, wegen, opritten als de nieuwe nutsvoorzieningen nog niet beschikbaar zijn, kan de impactbepaling niet tot in detail beschreven worden. Het leidt evenwel geen twijfel dat de geplande werken in zowel fase 1 als 2 een reële bedreiging impliceren van het bodemarchief.

1.2.2. Criteria voor opmaken archeologienota

De initiatiefnemer wenst een terrein van 3,07ha groot aan de Graaf Van Landaststraat in Eine, Oudenaarde te verkavelen. Hiervoor dient hij een verkavelingsvergunning aan te vragen. Het plangebied bevindt zich niet in een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten is, noch in een beschermde archeologische site of vastgestelde archeologische zone. De percelen binnen het projectgebied hebben een oppervlakte die groter is dan 3000m². Volgens artikel 5.4.2. van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 moet bij de vergunningsaanvraag een bekrachtigde archeologienota gevoegd worden. Deze archeologienota is het resultaat van een volledig afgerond archeologisch vooronderzoek. De eerste fase binnen dit traject is een bureauonderzoek.

1.3. Onderzoeksoopdracht

1.3.1. Vraagstelling

Dit bureauonderzoek heeft als doel het archeologisch potentieel van het projectgebied van 3,07ha groot langs de Graaf van Landaststraat in Eine, Oudenaarde door middel van literaire en cartografische bronnen in te schatten. Op basis van deze bronnen moet afgewogen kunnen worden of verdere maatregelen in het kader van het archeologisch vooronderzoek nodig zijn, en welke deze zijn. Uiteindelijk moet dit bijdragen aan de finale afweging of voor een (deel van) het projectgebied al dan niet verdergezet onderzoek in de vorm van een archeologische opgraving noodzakelijk is, en of er mogelijkheden tot behoud *in situ* bestaan, en wat hiervoor de voorwaarden en vereisten zijn. Een dergelijke inschatting kan gebeuren na het beantwoorden van de volgende onderzoeksvragen:

- Wat is de landschappelijke ligging van het plangebied en welke invloed heeft dit op het archeologisch potentieel van het terrein?
- Welke evolutie kende het landgebruik en welke invloed heeft dit gebruik op de bewaring van het potentieel aanwezige archeologisch erfgoed?
- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van één of meerdere archeologische sites? Wat is de aard, datering en bewaring?
- Wat is het archeologisch potentieel van het projectgebied?
- Welke impact hebben de geplande werken op het archeologisch bodemarchief?
- Wat is het wetenschappelijk kennispotentieel van een eventueel aanwezige archeologische site op lokaal, regionaal en op Vlaams niveau?

1.3.2. Randvoorwaarden

Voor het bureauonderzoek worden enkel toegankelijke en beschikbare bestaande bronnen gebruikt.

1.4. Onderzoeksstrategie en -methode

Dit bureauonderzoek moet, op basis van de literaire en cartografische bronnen, leiden tot een gemotiveerd advies of, en welke, maatregelen van verder vooronderzoek (met of zonder ingreep in de bodem) op het projectgebied noodzakelijk zijn. Voor de uitvoering van het bureauonderzoek werd de bestaande literatuur over het projectgebied en de omgeving doorgenomen. Daarnaast zijn zowel de aardkundige als de historische cartografische bronnen geraadpleegd en zijn online beschikbare georeferenciede kaarten onderzocht.

Figuur 4: Schematische weergave van de geplande werken (© Geopunt)

Deze gegevens leveren een inzicht in de gekende geomorfologie, bewoningsgeschiedenis, landschapshistoriek en -genese van het plangebied op. Ook werd een visuele terreininspectie uitgevoerd om eventueel relevante archeologische of landschappelijke structuren te visualiseren (zie *infra*) en om de verdere onderzoeksstrategie te bepalen.

Gegevens over aardkunde en geologie zijn geraadpleegd via de webservices van DOV Vlaanderen. Hoogtemodellen, orthografische foto's, historische kaarten en de bodemerosiekaart werden nagegaan via de webservices van Geopunt. De topografische kaart is via de website van het NGI geconsulteerd. Gegevens over de gekende erfgoedwaarde van het projectgebied werden geraadpleegd via het geoportaal en de Centrale Archeologische Inventaris. Een bestand met de afbakening van het projectgebied en de verschillende percelen, alsook de te realiseren plannen werd ter beschikking gesteld door de opdrachtgever. In het kader van de veiligheid werden de KLIP-plannen aangevraagd om zicht te krijgen op de aanwezige kabel- en nutsvoorzieningen binnen het plangebied. Alle digitale — en waar mogelijk ook analoge — onderzoeksdocumenten zijn binnen een GIS-omgeving geïntegreerd, vergeleken en bestudeerd.

Het aardkundige luik van het bureauonderzoek werd uitgevoerd door Raphael De Brant. Het meest relevante kaartmateriaal is onderzocht om de interpretatie van het gebied staven. Dit betreft voornamelijk de tertiair en quartair geologische kaart, de bodemkaart en het digitaal hoogtemodel. Aanvullend werd gebruik gemaakt van het boek 'Geologie van Vlaanderen' (BORREMANS 2015). Ook de landschappelijke boringen die in het verleden op en rond het terrein gebeurden, werden in het onderzoek geïncorporeerd. Tijdens het bureauonderzoek is een analyse gemaakt van de bodemsoorten en hun verwachtingsgebied. Daarnaast werd onderzocht waar mogelijk afgedekte bodems, podzolen en/of restanten uit de prehistorie of jongere periodes kunnen verwacht worden.

Frederik De Kreyger verzorgde het historische luik van het onderzoek, dat de studie van de kaart van Brückmann (1711), de kaart van Ferraris (1777), de Atlas der Buurtwegen (circa 1840), de Poppkaart (1842-1879) en de topografische kaart Vandermaelen (1846-1854) omvatte. Op basis van dit kaartmateriaal kan het landgebruik vanaf de tweede helft van de 18de eeuw vastgesteld worden en de eventuele gevolgen ervan op het archeologisch bodemarchief ingeschat worden.

Het gekende erfgoed en archeologisch onderzoek van het onderzoeksgebied en zijn omgeving werd via het Geoportaal Onroerend Erfgoed en de Centrale Archeologische Inventaris opgezocht. Deze gegevens werden aangevuld met informatie afkomstig uit archeologische en historische literatuur. Daarnaast is gebruik gemaakt van bronnen over de lokale toponymie en geschiedenis. Het onderzoek op basis van historisch en cartografisch materiaal leverde indicaties op voor enige wijziging in het grondgebruik vanaf het midden van de 18de eeuw, maar bijkomend archiefonderzoek zal weinig tot geen extra informatie opleveren. De keuze van de bronnen is gebaseerd op graad van relevantie en toegankelijkheid en zijn opgelijst in de bibliografie.

Na een eerste fase van het bureauonderzoek, voerde het Frederik De Kreyger op 27 januari 2017 een visuele terreininspectie uit. Frederik De Kreyger fotografeerde het terrein en brachten het huidige bodemgebruik op de percelen in kaart. Naast het documenteren van het bodemgebruik, had deze inspectie tot doel na te gaan welke fases van vooronderzoek — zoals veldkartering, boor- en proefsleuvenonderzoek — op het projectgebied mogelijk zijn. Frederik De Kreyger bundelde alle data in GIS en vatte de gegevens samen in deze archeologienota.

2. Assessmentrapport

2.1. Methoden, technieken en criteria

Dit assessmentrapport omvat alle informatie afkomstig uit het bureauonderzoek: dit zijn al de relevante gegevens die over het projectgebied verzameld kunnen worden uit toegankelijke literatuur en kaartmateriaal en bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samengelegd. Vanuit deze assessment van het plangebied moet een goede motivering mogelijk zijn over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen maatregelen.

Een waardevol assessment van het archeologisch potentieel van een projectgebied op basis van een bureauonderzoek is enkel mogelijk indien de bronnen voldoende en afdoende relevante gegevens opleveren. Bij afwezigheid of onvoldoende data zijn bijkomende maatregelen nodig om tot een correcte inschatting voor het projectgebied te komen.

2.2. Conservatie-assessment

Alle aangemaakte gegevens — dit omvat deze archeologienota, de foto's, de figuren, de lijsten, de plannen kaarten en lagen in GIS — worden digitaal bewaard op minstens twee individuele dragers zodat ze bij vernietiging van één drager niet verloren zijn. Aangezien in deze fase van het vooronderzoek geen vondsten of stalen ingezameld worden is een conservatie-assessment voor deze categorieën op dit moment niet aan de orde.

2.3. Assessment van het onderzochte gebied

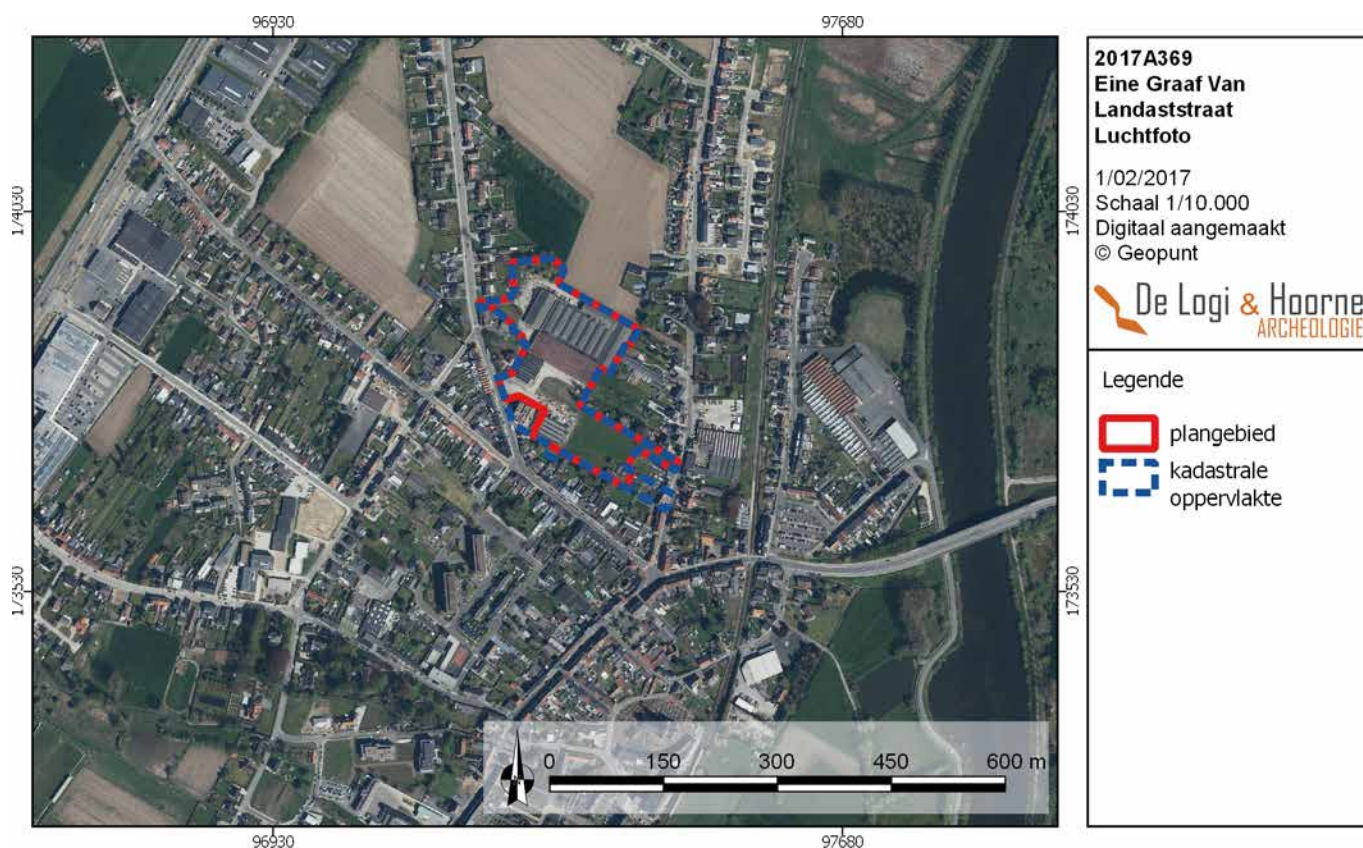
2.3.1. Landschappelijke ligging

In dit onderdeel van het assessmentrapport wordt het projectgebied ruimtelijk gesitueerd met aandacht voor zijn topografische en landschappelijke inplanting, en zijn bodemkundige, geologische en geomorfologische eigenschappen.

2.3.1.1. LIGGING

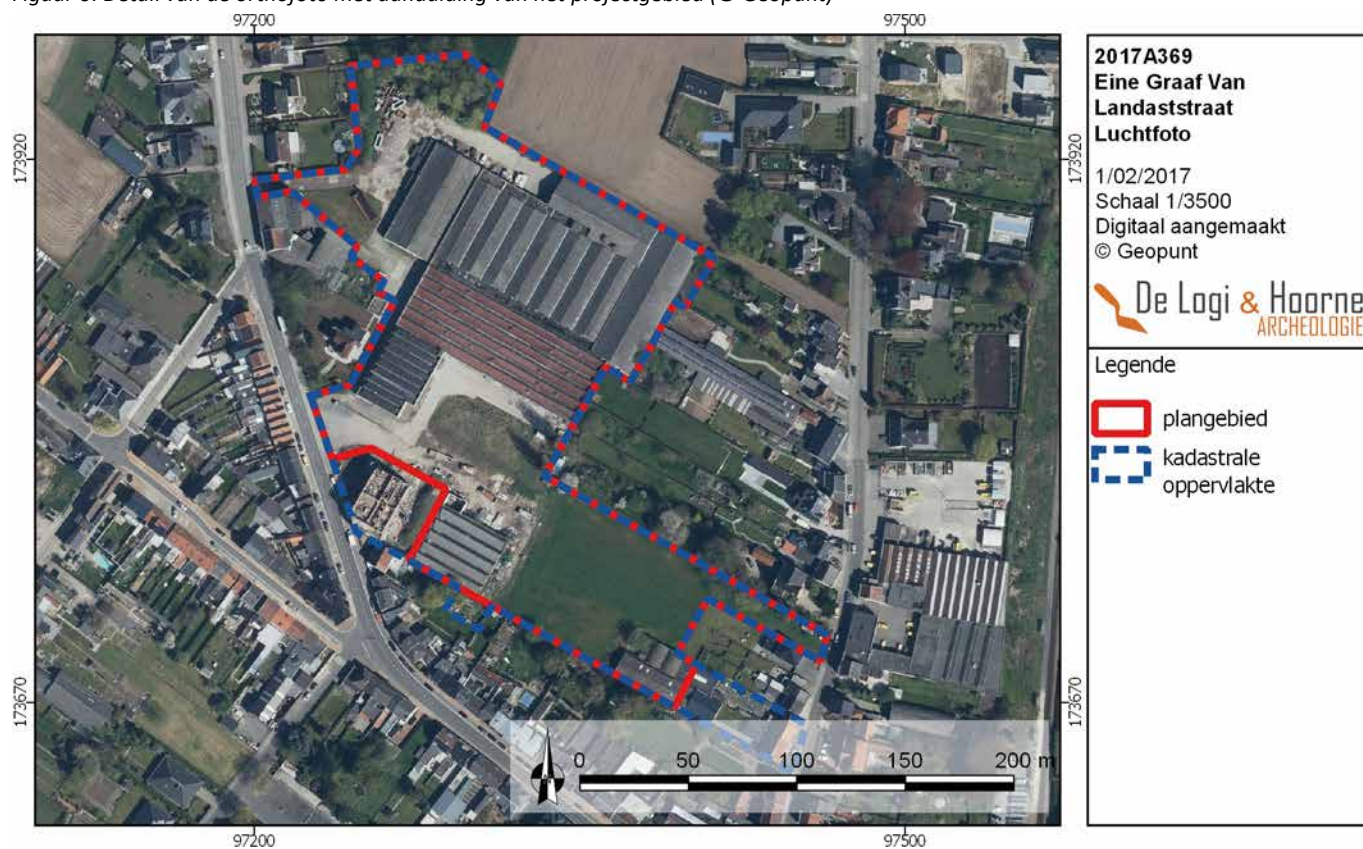
Het projectgebied, gelegen aan de Graaf van Landaststraat in Eine, Oudenaarde, ligt binnen een niet verstedelijkt gebied, op 320m ten noorden van het centrum van de deelgemeente Eine en op 3,4km ten noordoosten van de stad Oudenaarde. Het plangebied grenst aan de oostelijke kant van de Graaf van Landaststraat en ligt binnen een groter geheel dat in het oosten begrensd wordt door de Heurnestraat en in het noorden door de straat Grimbergen. Het plangebied heeft een zeer onregelmatige vorm, samengesteld uit acht verschillende percelen, met een perceeloppervlakte van 3,34ha waarvan 3,07ha tot het plangebied behoort.

Rondom het plangebied komen verschillende oude waterlopen voor. De belangrijkste waterloop, de Bovenschelde, stroomt op 530m ten oosten van het plangebied en heeft een danige impact gehad op de vorming van het landschap waarin het plangebied zich bevindt.

Figuur 5: Recente orthofoto met aanduiding van het projectgebied (© Geopunt)

Figuur 6: Detail van de orthofoto met aanduiding van het projectgebied (© Geopunt)

Zo komt het plangebied voor op de rand van een zandige uitloper die zijn huidige vorm kreeg door toedoen van deze waterloop (*zie infra*). Op 520m ten zuidoosten van het plangebied, stroomt de Leebeek, een recente zijtak van de Bovenschelde die parallel aan eerstgenoemde stroomt. De Leebeek vormt de huidige connectie tussen de oude waterlopen Bovenschelde en Marollebeek, een oude waterloop die op 500m ten zuiden van het plangebied stroomt en zich in oostelijke richting een weg baant door de zandige uitloper waarop het plangebied ligt. De Marollebeek buigt op 900m in westelijke richting af naar het noorden om vervolgens weer westwaarts af te draaien. Alle besproken waterlopen liggen binnen het Boven-Scheldebekken en behoren tot het stroomgebied van de Schelde.

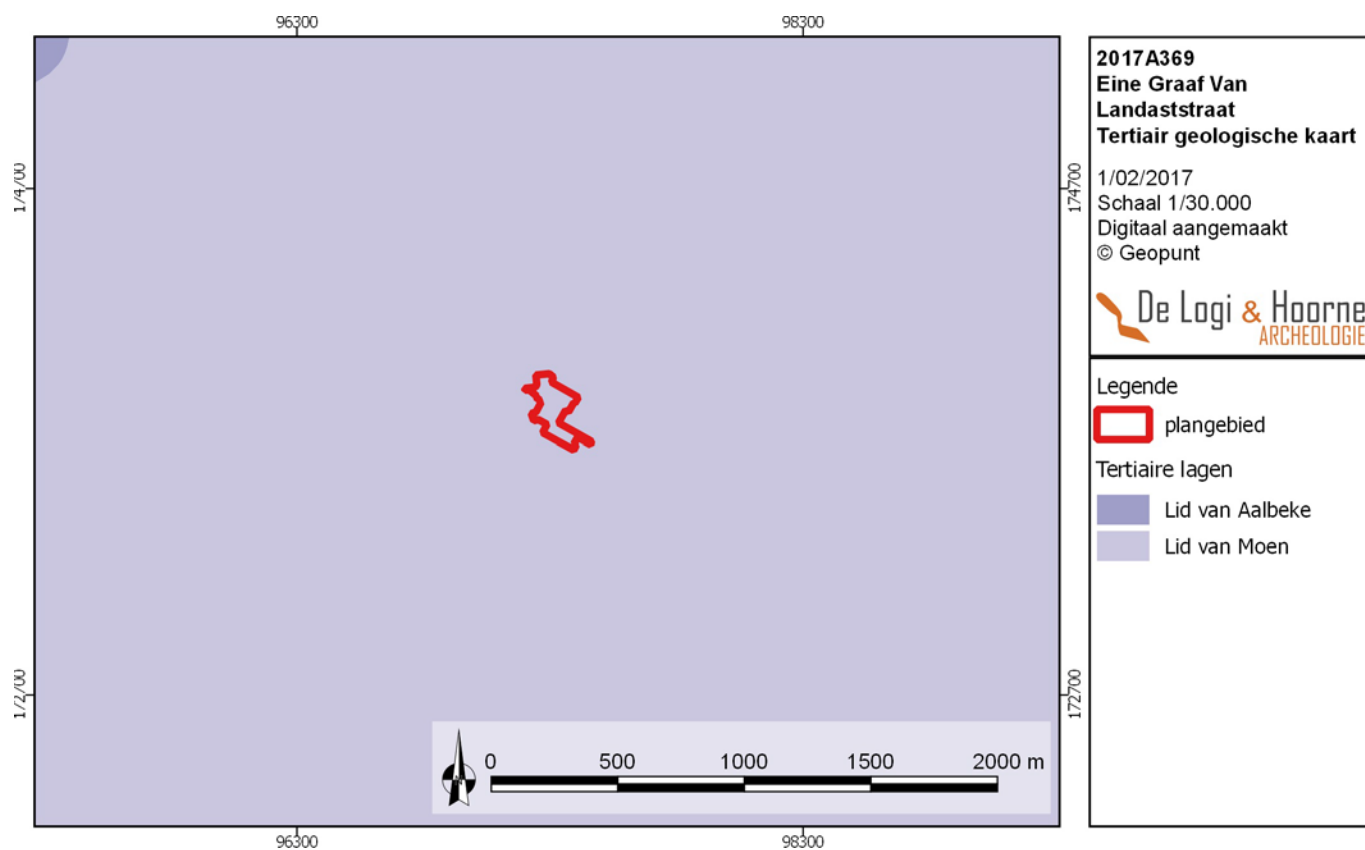
2.3.1.2. GEOLOGIE

Geologisch gezien bevindt het projectgebied zich in een zuidelijke uitloper van de Vlaamse Vallei, namelijk die van de Schelde. De Vlaamse Vallei erodeerde zich sinds het droogvallen van Noord-België aan het eind van het tertiair, rond 2,58 miljoen jaar geleden, een weg door de marien afgezette tertiaire substraten. Dit gebeurde als gevolg van de quartaire klimaatschommelingen in verschillende fasen van erosie en sedimentatie (BORREMANS 2015: 211-221). De diepste uitsnijdingen werden bereikt gedurende het begin van het eemiaan (130.000 tot 115.000 jaar geleden) toen de zee de reeds in het saaliaan (370.000 tot 130.000 jaar geleden) diep uitgeschuurde Vlaamse Vallei binnendrong. Zo ontstond de Golf van Gent, een groot estuarium waarin de aanwezige quartaire afzettingen door de intense getijdenstromingen grotendeels werden opgeruimd en de Vlaamse Vallei zich plaatselijk nog dieper in de tertiaire substraten kon insnijden (BORREMANS 2015: 211-221). Ter hoogte van het projectgebied werd zo het Lid van Moen (ook gekend als Lid van Roubaix) aangesneden, een heterogene kalkloze mariene kleiafzetting met siltige tot zandige tussenlagen die werd afgezet in de Formatie van Kortrijk in het vroeg-eoceen (56-47,8 miljoen jaar geleden) (STEURBAUT 2015: 130-132).

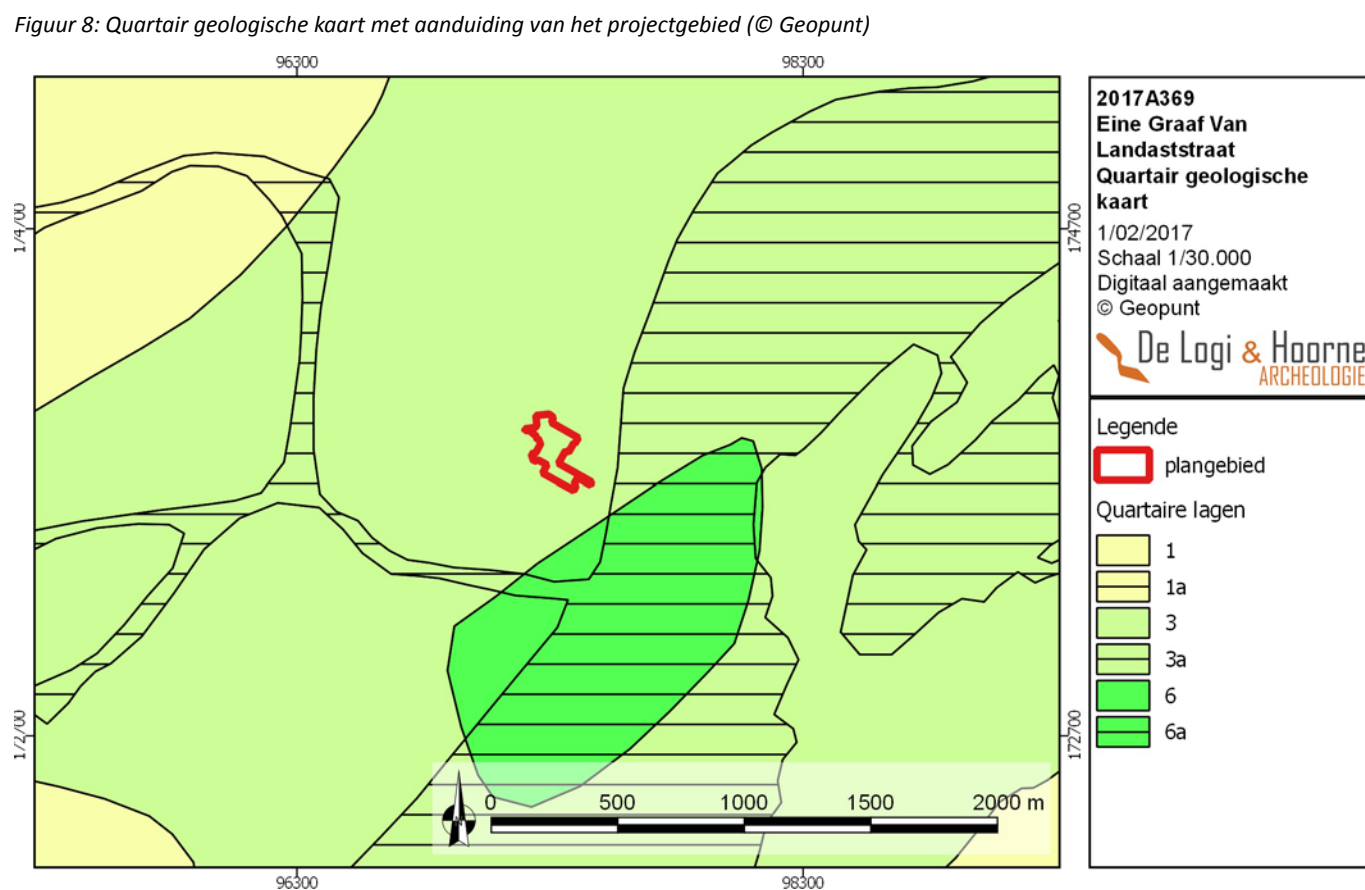
Een van de laatste grote fasen in de vorming van de Vlaamse Vallei was een grootschalige opvullingsfase die plaatsvond in het vroeg-pleniglaciaal (74.000 tot 55.000 jaar geleden), toen vlechtende rivieren door permafrost nauwelijks konden insnijden maar wel grote hoeveelheden sediment afzetten dat door gebrek aan vegetatie massaal met het smeltwater meekwam. Deze zogenaamde fluvioperiglaciale afzettingen bestaan voornamelijk uit geërodeerd tertiair materiaal en lemig suspensiemateriaal (BORREMANS 2015: 217).

Door afkoeling en verdroging van het klimaat vanaf het midden-pleniglaciaal (55.000 jaar geleden) beperkte de fluviatiele activiteit zich tot de grootste waterlopen waardoor eolische activiteit kon domineren waarbij ter hoogte van het projectgebied vooral zandleem werd afgezet in het zogenaamde overgangsgebied tussen de zand- en de leemstreek. Aanvankelijk greep deze eolische sedimentatie vooral plaats op een sneeuwrijk, nat of vochtig oppervlak en grepen er tijdens de dooiperiodes belangrijke afvloeiingen en massabewegingen plaats waarbij ook materiaal werd afgezet als hellingssediment. Hierdoor ontstond een complexe heterogene combinatie van eolische- en hellingssedimenten. Ingevolge een verdere afkoeling en verdroging van het klimaat in het laat-Pleniglaciaal (29.000 tot 13.000 jaar geleden) werden er nadien ook nagenoeg zuivere eolische zandlemige afzettingen geaccumuleerd. Beide geneseprocessen vallen onder de Formatie van Gent (BOGEMANS 2007: 20-21, 34-35; BORREMANS 2015: 249-250). Aan dit eolisch sedimentatiepatroon komt een eind in het laat-glaciaal (13.000 tot 10.000 jaar geleden). Deze periode wordt gekenmerkt door een beduidende klimaatsverbetering, op enkele koude fasen na. Door het verdwijnen van de permafrost ontstonden meanderende rivieren die zich in de weichseliaanafzettingen insneden die nu als laagterras in het landschap te herkennen zijn. Deze paleovalleien werden vervolgens opgevuld met alluviale afzettingen en zijn vandaag niet meer te herkennen in het landschap (BOGEMANS 2007: 23; BORREMANS 2015: 219). Gelijktijdig werden sindsdien ook nieuwe colluviale afzettingen gevormd door diverse grootschalige en kleinschalige hellingsprocessen op plaatsen met een beperkt vegetatiedek, waarbij vooral antropogene ontbossing en landbouw als oorzaak aangewezen kunnen worden (BOGEMANS 2007: 23, 34-35; BORREMANS 2015: 219).

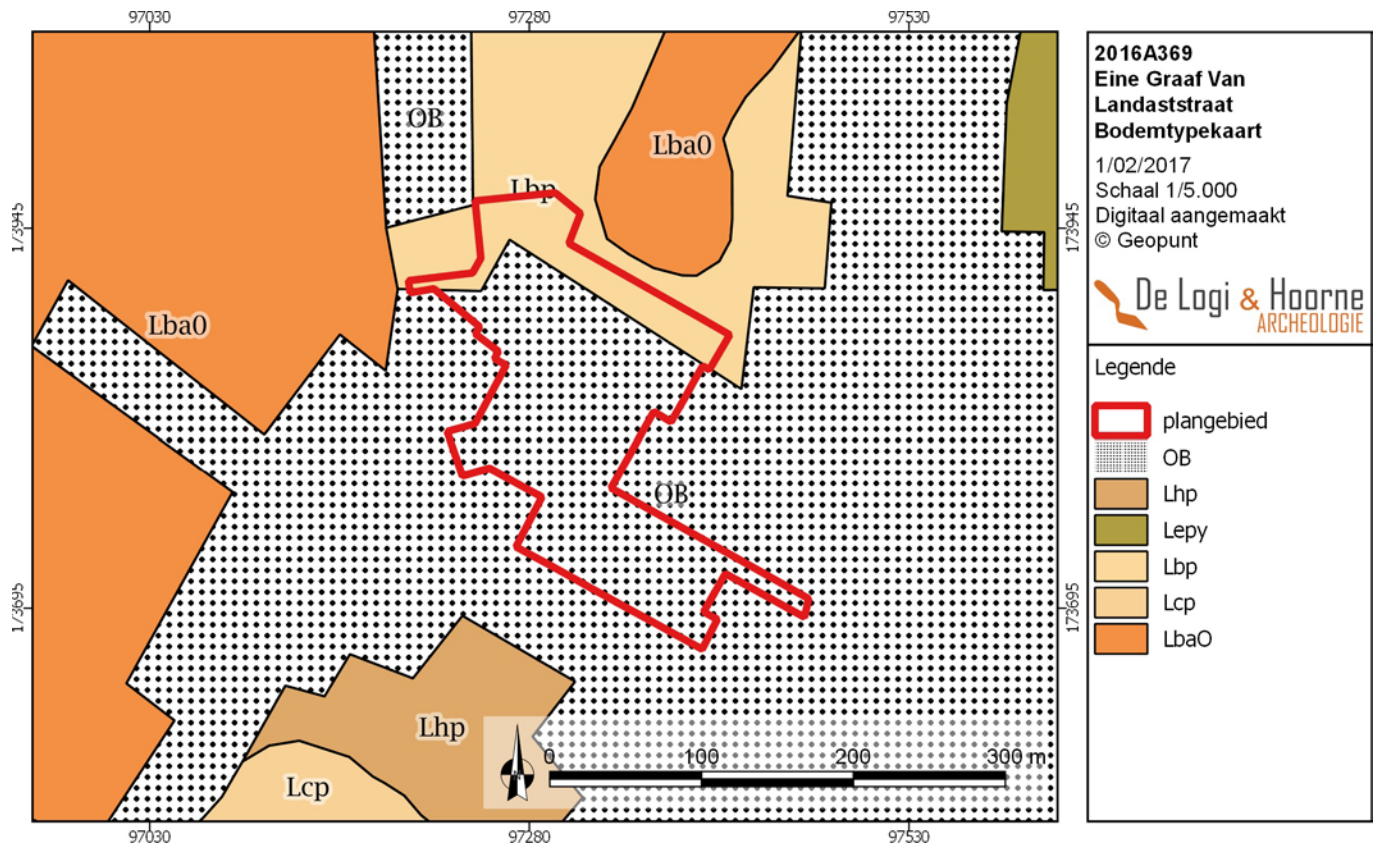
Op de quartairgeologische kaart staat het projectgebied gekarteerd onder type 3. Dit type omvat het vroeg-pleniglaciaal fluvioperiglaciaal sediment waarop mogelijk een midden- of laat-pleniglaciale eolische en/of colluviale sedimenten werden afgezet. De midden- en laat-pleniglaciale eolische afzettingen zijn echter niet noodzakelijk (nog) aanwezig.

Figuur 7: Tertiair geologische kaart met aanduiding van het projectgebied (© Geopunt)

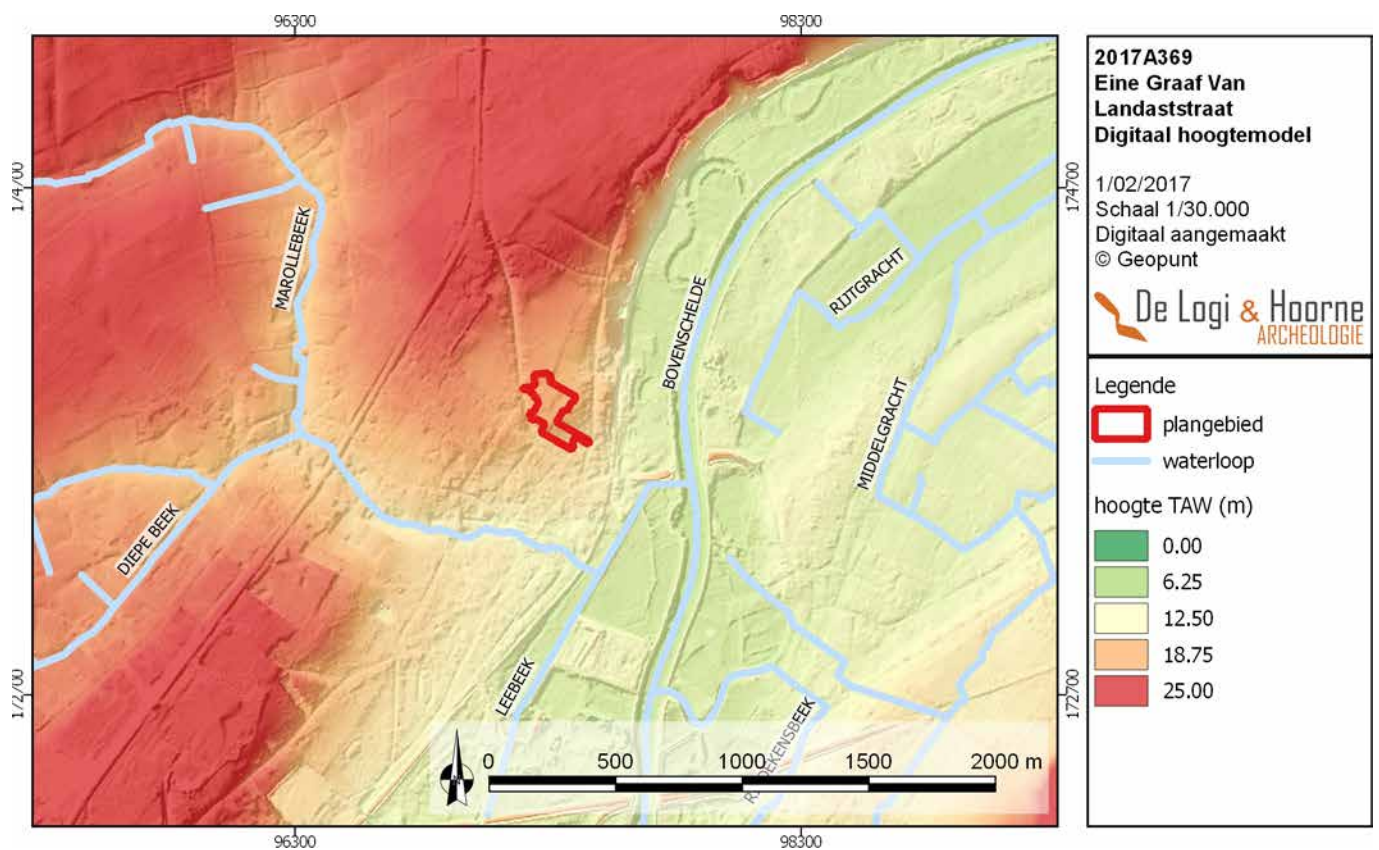

Figuur 8: Quartair geologische kaart met aanduiding van het projectgebied (© Geopunt)

Figuur 9: Bodemtypekaart met aanduiding van het projectgebied (© Geopunt)

Figuur 10: Digitaal hoogtemodel met aanduiding van het projectgebied en de omliggende waterlopen (© Geopunt)

2.3.1.3. AARDKUNDE

Het grootste deel van het plangebied staat gekarteerd als bebouwde zone (OB). Dit is een bodem waarvan het bodemprofiel door het ingrijpen van de mens gewijzigd of vernietigd werd (VAN RANST & Sys 2000). Het noordelijkste deel staat gekarteerd als droge zandleembodem zonder profiel (Lbp). Het gaat hier om een colluviale bodem zonder profielontwikkeling. Deze bodem bestaat uit materiaal afkomstig van hoger gelegen gronden dat zich onder de ploeglaag manifesteert als een bruin zandlemig colluvium met houtskool en baksteenresten over gans de diepte van het colluviaal dek. Het colluviale pakket kan mogelijk oudere bodems afdekken. De Lbp-gronden zijn zeer geschikt voor alle akkerlandteelten maar in de zomer iets te droog voor gebruik als grasland (VAN RANST & Sys 2000).

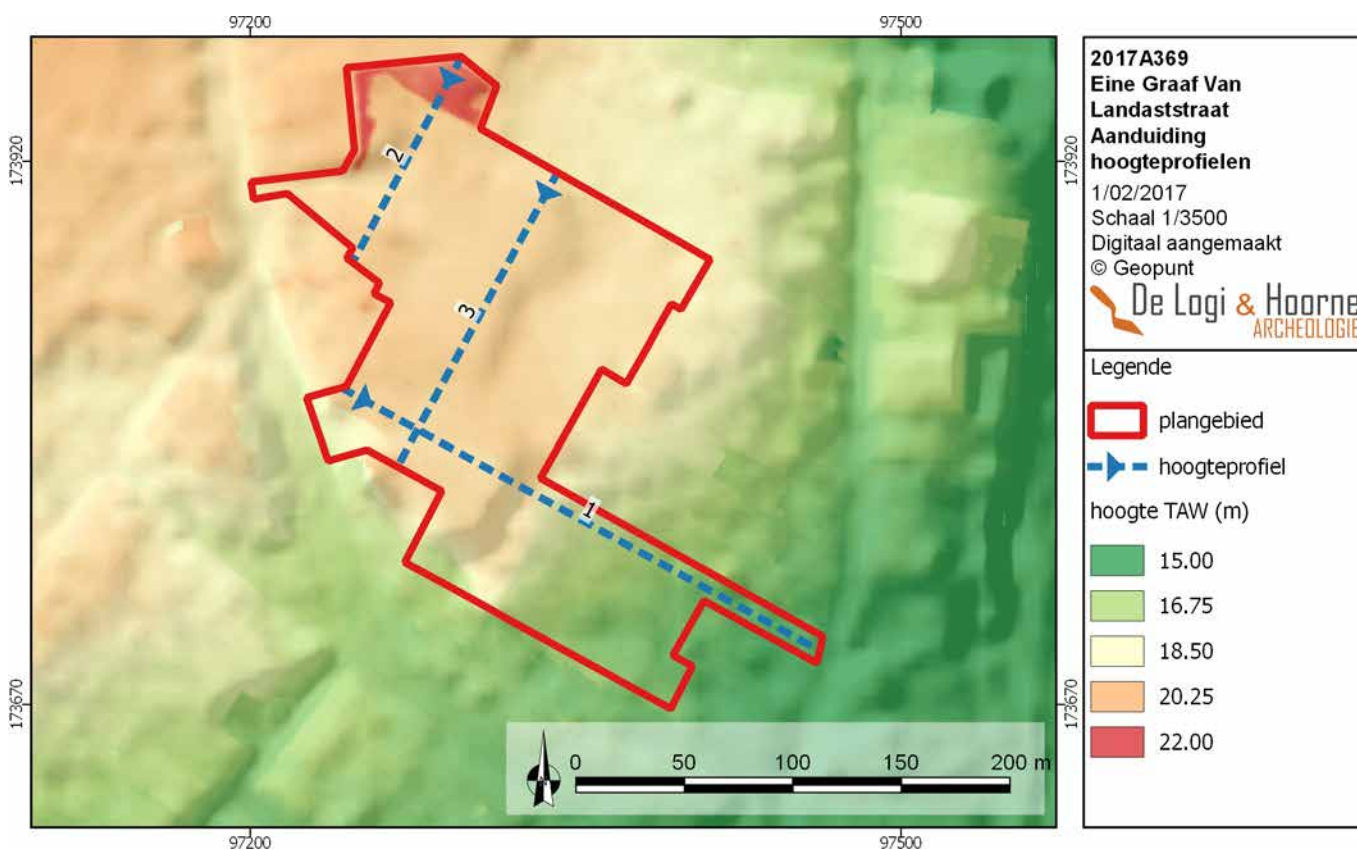
2.3.1.4. TOPOGRAFIE

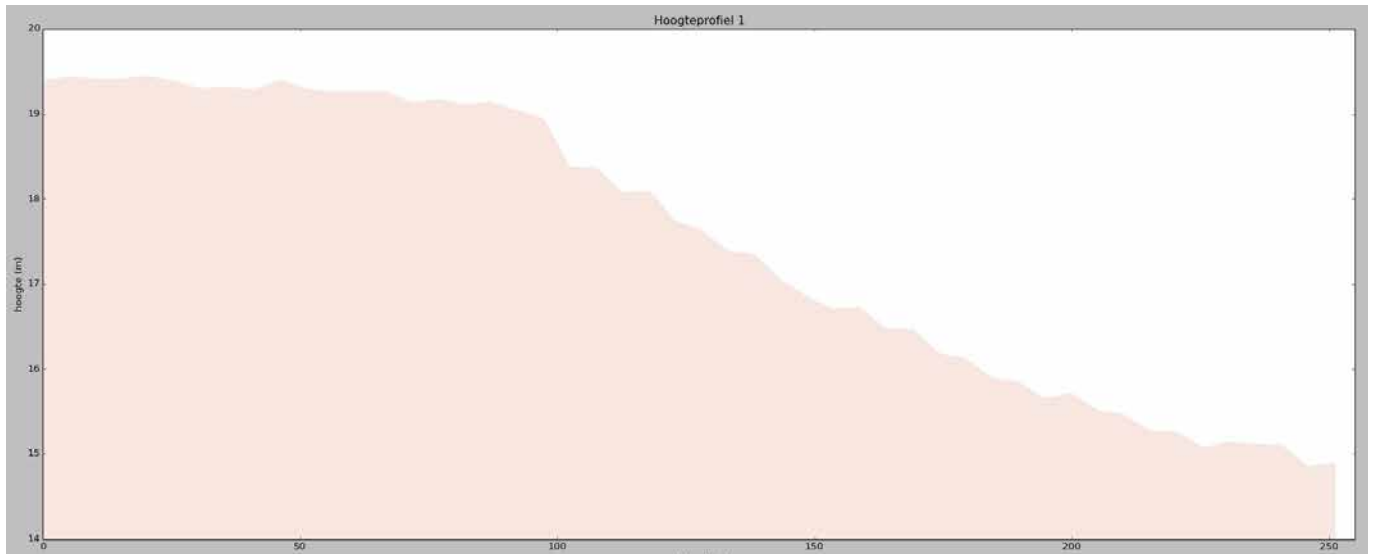
Het plangebied ligt in een landschappelijke terraspositie in de overgangspositie tussen het hoger gelegen Schelde-Leie-interfluvium in het westen met hoogtes tot 60m à 70m TAW en de lager gelegen alluviale vlakte van de Schelde in het oosten op een niveau rond 9 à 10m TAW.

Het plangebied zelf ligt tussen 15,03m TAW en 21,6m TAW en helt sterk af naar het zuidoosten. De noordelijkste hoek van het plangebied is opmerkelijk hoger dan de directe omgeving, mogelijk gaat het om een antropogeen veroorzaakte ophoging.

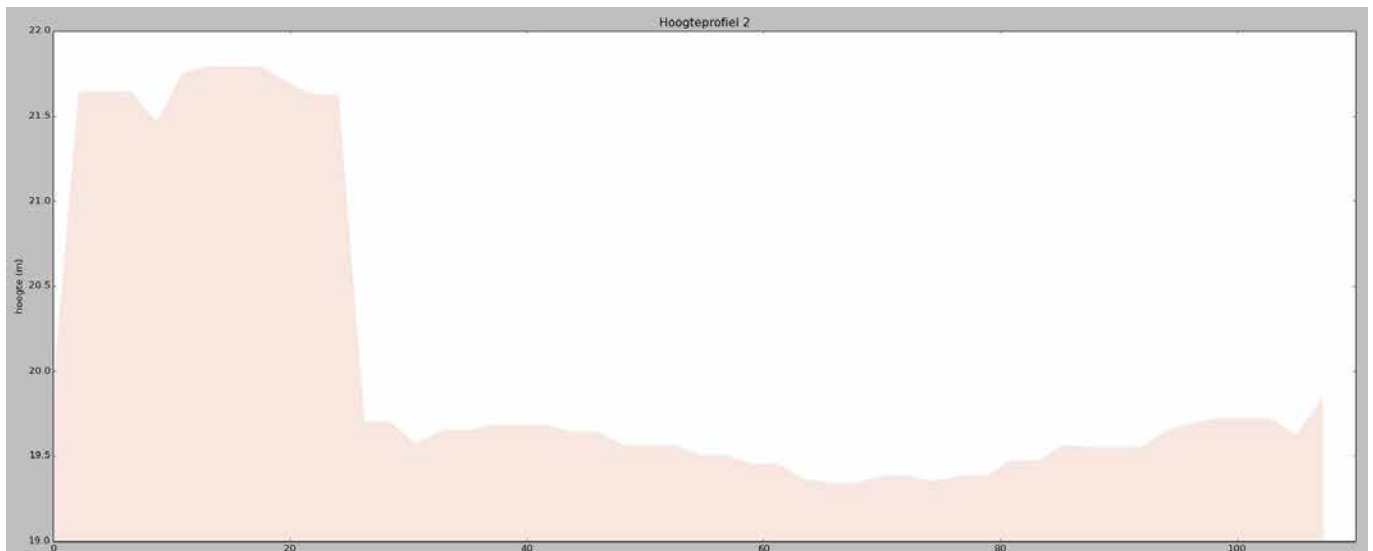
De landschappelijke positie onderaan het hoger gelegen Schelde-Leie-interfluvium verklaart de aanwezigheid van een colluviale bodem. Vanwege de verminderende hellingsgraad aan de onderkant van de helling verlaagt het erosiepotentieel van het terrein waardoor er meer colluviaal sediment kon accumuleren dan er werd afgevoerd. De erosiegevoeligheid van het laagst gelegen deel in het zuidoosten van het plangebied staat als laag erosiegevoelig gekarteerd. Op de Ferrariskaart bevindt het projectgebied zich in een open kouterlandschap direct ten noorden van de bebouwing van het dorp Eine tussen de steenweg Gent-Oudenaarde en de weg naar Heurne.

Figuur 11: Detail van het digitaal hoogtemodel met aanduiding van het projectgebied en de hoogteprofielen (© Geopunt)

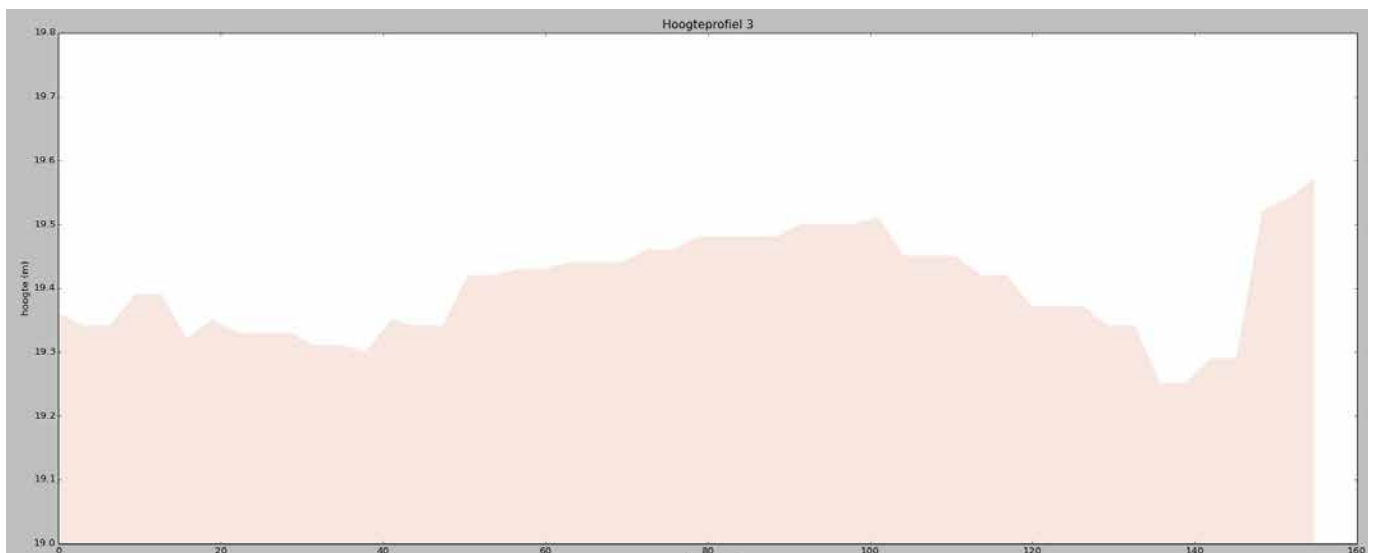

Figuur 12: Hoogteprofiel 1 van het digitaal hoogtemodel (© Geopunt)

Figuur 13: Hoogteprofiel 2 van het digitaal hoogtemodel (© Geopunt)

Figuur 14: Hoogteprofiel 3 van het digitaal hoogtemodel (© Geopunt)

2.3.1.5. BODEMGEBRUIK

Momenteel bevindt zich op het projectgebied een voormalige textielfabriek. Een deel van het terrein is in gebruik als grasland. De voormalige textielfabriek van 11.685m² wordt momenteel ingericht als verschillende loodsen die los van elkaar verhuurd worden. Rondom de gebouwen liggen grote betonplaten die als toegangspad tot de loodsen dienen. Zowel de impact van de gebouwen als de toegangspaden kon aan de hand van de bureaustudie of de visuele terreininspectie niet achterhaald worden.

2.3.2. Archeologische voorkennis en historische beschrijving

Behalve informatie over de ligging en de ondergrond zijn gegevens uit geschiedkundige literatuur en oude kaarten en de reeds gekende archeologische vaststellingen voor het plangebied en zijn nabije omgeving van groot belang voor het maken van een goede assessment.

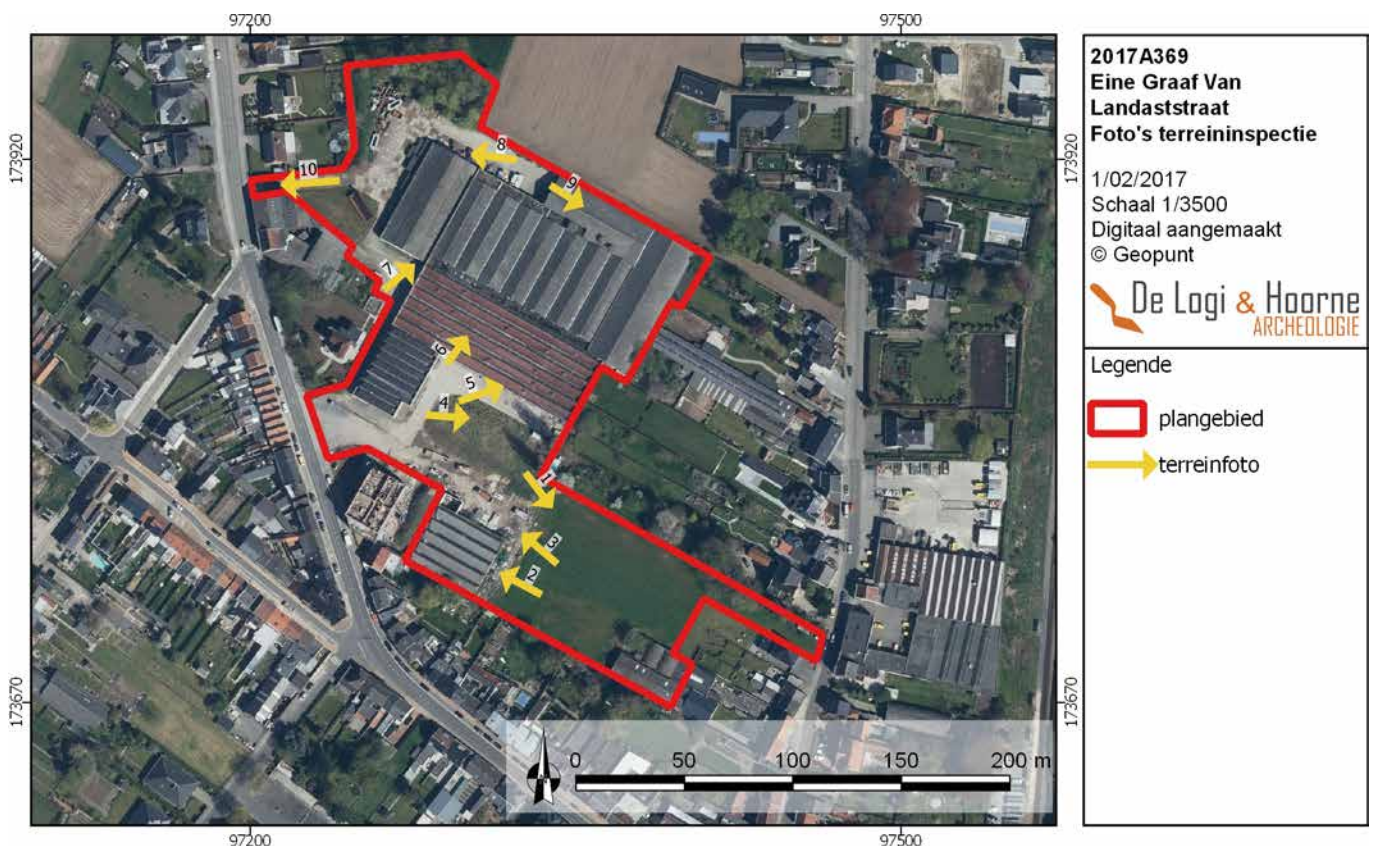
2.3.2.1. HISTORISCHE BESCHRIJVING

De ontstaansgeschiedenis van Eine gaat minstens terug tot in de 7de eeuw. Eine, wat teruggaat op het Voorgermaanse *Agina*, betekent gewoon *water* (DE BRABANDERE *et al.* 2010: 73-74). De eerste vermeldingen van Eine zijn te situeren in 1089 als *Einis*, wat evolueert in 1161 naar *Eyna* (DE BRABANDERE *et al.* 2010: 73). Eine behoorde toe tot het bisdom Doornik, onder patronaat van de abdij van Ename.

Vanaf de volle middeleeuwen kreeg Eine een adellijke bewoningsvorm in de vorm van een achthoekig omgracht gebied, gelegen tussen de huidige kerk en het station waar vandaag niets meer van zichtbaar is. De Heren van Eine behoorden tot de topadel van het graafschap Vlaanderen. Toch bleef Eine zijn landelijk karakter behouden maar groeide stelselmatig uit tot een randdorp ten noordoosten van de stad Oudenaarde. Vanaf 1965 werd Eine gefusioneerd met Oudenaarde (WWW.INVENTARIS.ONROERENDERGOED.BE 2017).

Ondanks het rustieke landschap waarin het dorp zich bevindt, kende de regio een woelig verloop doorheen de geschiedenis. Het plangebied ligt binnen de afbakening van het Slagveld van Oudenaarde. Binnen deze uitgestrekte zone van meer dan 23km² speelden zich verschillende acties en gebeurtenissen af tijdens de Slag in 1708.

Figuur 15: Aanduiding van de genomen foto's tijdens de terreininspectie (@ Geopunt)

Figuur 16: Foto 21 met zicht op de weide in fase 1

Figuur 17: Foto 2 met zicht op het af te breken gebouw in fase 1

Figuur 18: Foto 3 met zicht op de afvalberg naast het af te breken gebouw in fase 1

Figuur 19: Foto 4 met zicht op de loodsen in fase 2

Figuur 20: Foto 5 met zicht op de buitenmuur van de loodsen in fase 2

Figuur 21: Foto 6 met zicht op de binnenkant van de loods

Figuur 22: Foto 7 met zicht op de westelijke zijde van de loodsen in fase 2

Figuur 23: Foto 8 met zicht op de noordelijke zijde van de loodsen in fase 2

Figuur 24: Foto 9 met zicht op de binnenkant van de loods

Figuur 25: Foto 10 met zicht op de verharding rondom de gebouwen

De grenzen van het slagveld werden afgebakend op basis van een studieopdracht die onderzoek op de geschreven bronnen en beschikbaar kaartmateriaal inhield, maar ook veldwerk door middel van metaaldetectie. Het plangebied zelf werd hierbij niet met metaaldetectie onderzocht. Deze Slag bij Oudenaarde kaderde in de Spaanse Successieoorlog, waarbij het Franse leger en de geallieerde troepen tegenover elkaar stonden (FOARD *et al.* 2012).

De eerste attestatie van de Slag bij Oudenaarde, met betrekking op Eine en bijgevolg het projectgebied, is gelieerd aan een deel van de Franse troepen onder leiding van Markies de Biron, die de dorpen Heurne en Eine bezetten. Voor Eine verschuilden de troepen zich rondom het centrum, een gebied dat bestaat uit omhaagde velden en tuinen die enige beschutting en camouflage boden (FOARD *et al.* 2012: 25). De Franse troepen worden al snel opgemerkt door William Cadogan, bevelhebber van een deel van de geallieerde troepen die als een van de eerste de oversteek over de Schelde vanuit Oudenaarde had gemaakt en richting Eine marcheerde. De linkerflank van de infanterie van Cadogan werd gesteund door troepen van Jorgen Rantzau die zich voegt bij de opstelling rond Eine. Rantzau komt in contact met de foeragerende cavalerie van Markies de Biron, waarna enkele schermutselingen ontstaan met de terugtrekking van Rantzau als gevolg. Biron staakt de achtervolging wanneer hij een grote geallieerde troepenmacht onder leiding van John Campbell, tweede hertog van Argyll, vanuit Oudenaarde ziet aankomen (FOARD *et al.* 2012: 26). Daaropvolgend stuurt Biron boodschappers naar de Hertog van Vendome en het Franse opperbevel met het verzoek om versterking. De Hertog beveelt Biron onmiddellijk om aan te vallen, in afwachting van de versterkingen die vanuit Mullem richting Heurne en Eine zullen trekken (FOARD *et al.* 2012: 26). Echter, de komst van de ondersteunende troepen wordt gestaakt door “inlichtingen” dat de terreinen tussen Eine en Mullem te moerassig zijn om een cavalerie-aanval uit te voeren (FOARD *et al.* 2012: 27). Hierop begeven de Franse troepen zich richting de open akkers tussen de Stampkotbeek en de Marollebeek, ten noordoosten van Eine. Door het oponthoud van de versterking krijgt Markies de Biron de opdracht niet meer aan te vallen maar zijn troepen terug te trekken in Eine en Heurne. Uiteindelijk wordt Eine belegerd door Cadogan en Rantzau. Enkele bataljons van de Fransen gaven zich onmiddellijk over waardoor de verovering van Eine vlot verliep. De vluchtende troepen, richting Heurne, worden achtervolgd en neergeslagen door Rantzau. Wanneer de troepen van Rantzau en Cadogan weer geordend zijn, werd overgegaan tot de verovering van Heurne, met een duidelijke overwinning voor de geallieerden (FOARD *et al.* 2012: 28). Nadien worden de troepen van Cadogan en Rantzau bijgestaan door de troepen van John Churchill (Hertog van Marlborough) en Dubislaw Natzmer met de opstelling van de verzamelde troepen in noord-zuidstelling ten noorden van Eine en de Marollebeek (FOARD *et al.* 2012: 30). Vanuit deze positie worden meerdere aanvallen uitgevoerd op de Franse troepen van Vendome, met uiteindelijk de overwinning van de geallieerden tot gevolg.

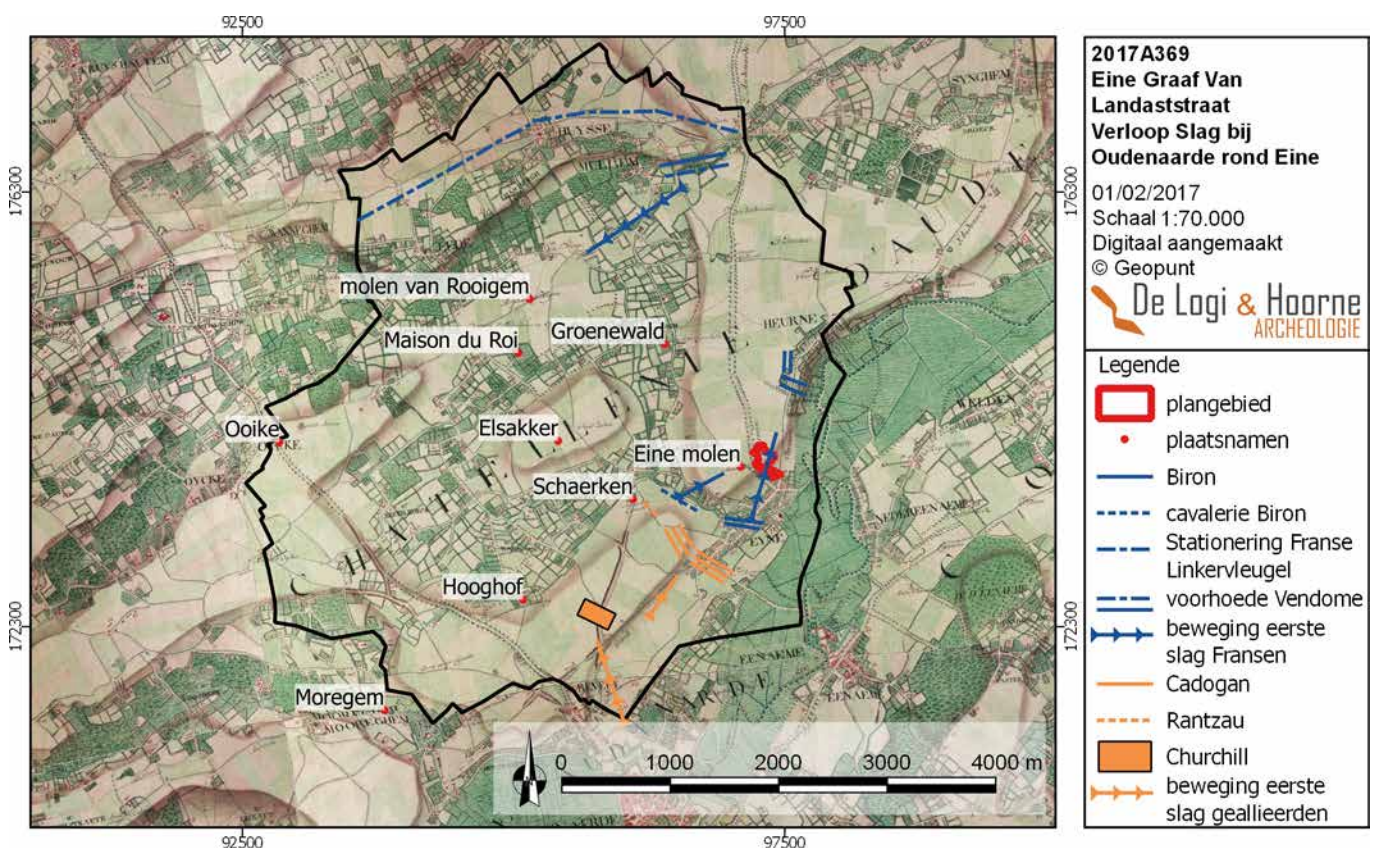
Het leidt geen twijfel dat de gebieden rond Eine een voorname rol gespeeld hebben in het verloop van de Slag bij Oudenaarde in 1708. Op basis van de beschikbare literatuur lijkt het projectgebied een behoorlijk potentieel te bevatten inzake attestaties die met allerhande activiteiten voor, tijdens of na de Slag te maken hebben. Zo kan niet worden uitgesloten dat er archeologische sporen of vondsten gelieerd aan de Franse of geallieerde troepen bewaard kunnen zijn.

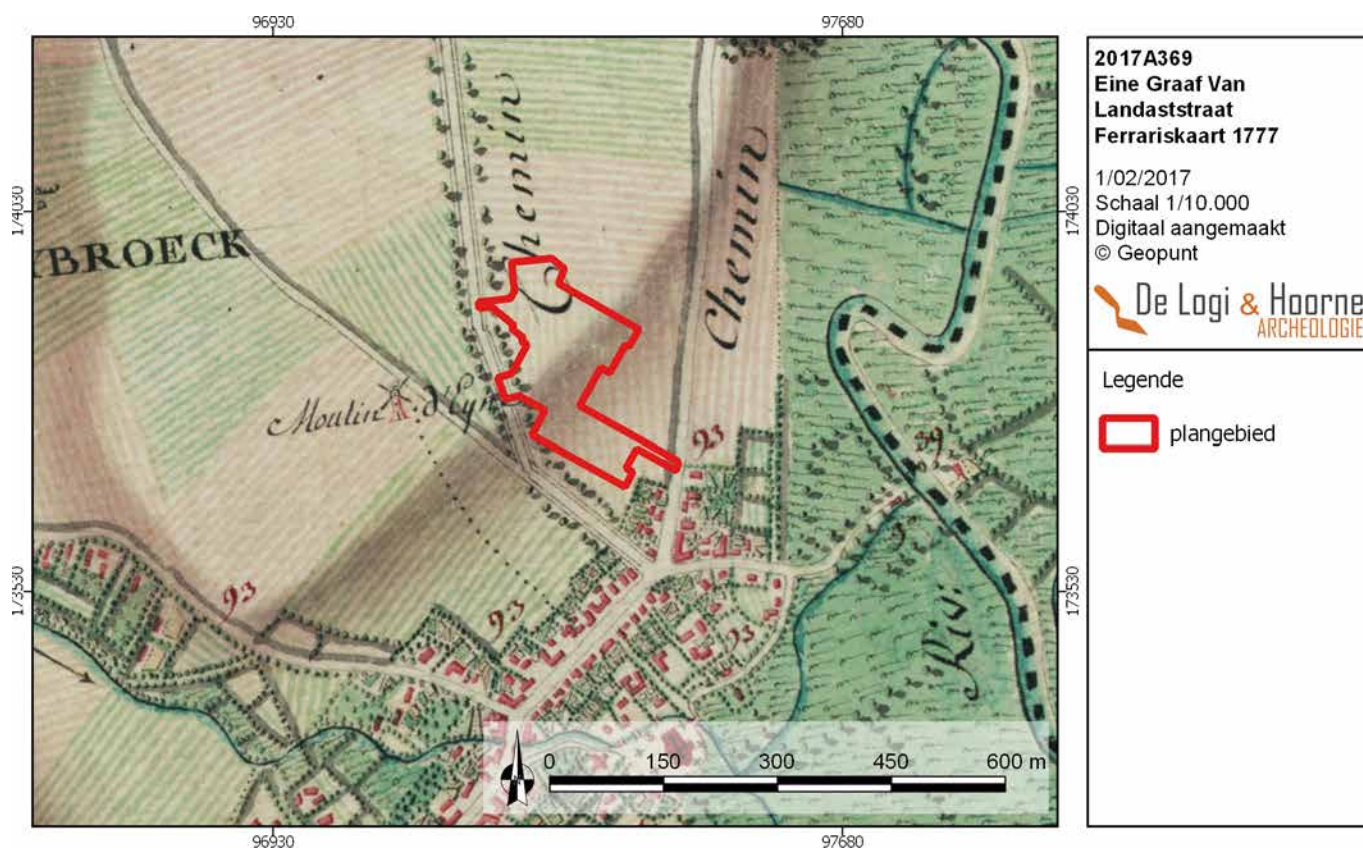
Doorheen de geschiedenis was steeds een grote interesse voor de Slag bij Oudenaarde, voornamelijk vanuit de landen die zich aansloten bij de geallieerde troepen. Dit leverde meerdere bronnen alsook historische kaarten op die de Slag probeerden te verduidelijken. Door het grote oppervlak, alsook de (vaak) beperkte kennis van de auteurs van het landschap waarbinnen de Slag plaatsvond, zijn de kaarten doorgaans niet gedetailleerd genoeg om het landgebruik binnen het plangebied te kunnen beschrijven. Zodoende is de Ferrariskaart uit 1777 de eerste beschikbare kaart vanwaar meerdere gegevens beschikbaar zijn om uitspraken over de inrichting binnen het plangebied omstreeks de tweede helft van de 18de eeuw uit te voeren. Op deze kaart valt waar te nemen dat het plangebied zich ten noorden van de dorpskern van Eine bevindt, net buiten het bewoonde gebied. Het terrein wordt reeds in de 18de eeuw omgrenst door de voorlopers van de Graaf Van Landaststraat en de Heurnestraat. Eerstgenoemde staat afgebeeld als een laan, geflankeerd aan beide zijden met bomen, die richting Gent loopt. Ten westen van het plangebied wordt de *moulin d'Eyne* afgebeeld. Het bodemgebruik binnen het plangebied blijft in de tweede helft van de 18de eeuw beperkt tot akkerland en er zijn nergens sporen van bewoning te herkennen. Het volledige terrein ligt binnen een grote kouter die zich

ten noorden van Eine situeert, waaruit geconcludeerd kan worden dat het terrein zeer geschikt was voor landbouwdoeleinden (WWW.GEOPUNT.BE 2017). Dezelfde situatie is zichtbaar op de Atlas der Buurtwegen uit 1840. Nog steeds blijft het volledige plangebied weerhouden van bewoning en lijkt het terrein in gebruik als landbouwgebied, aan de grens van het dorp Eine. Verschillend met de voorgaande kaart, is de aanduiding van een landweg die vanaf de Graaf Van Landaststraat zich doorheen de noordwestelijke hoek van het terrein een weg baant in noordoostelijke richting. Het terrein lijkt op basis van deze kaart zich uit te spreiden over zeven verschillende percelen, waaronder delen van perceel 1, 2, 3, 4, 5, 20 en 21. De Poppkaart uit 1842-1879 levert ongeveer hetzelfde beeld op als de Atlas der Buurtwegen, met uitzondering van de identificatie van de percelen die op deze kaart als perceel 624, 625, 626, 627, 628, 630 en 632 weergegeven worden. De Topografische kaart van Vandermaelen levert geen extra informatie op (WWW.GEOPUNT.BE 2017).

De beschikbare orthofoto's tonen een sterke verandering in zowel het bodemgebruik binnen het plangebied als de ingebruikname van de omliggende gebieden vanaf minstens de jaren 1970. Op de orthofoto uit 1971 zijn grote delen van het terrein volgebouwd met hangars. Enkel de noordwestelijke hoek, grenzend aan de Graaf van Landaststraat, en een rechthoekig deel van het terrein grenzend aan de Heurnestraat, zijn nog niet volgebouwd. De ontwikkelingen binnen het plangebied hangen samen met de verdere groei van het dorp Eine in noordelijke richting, waarbij meerdere terrein vanaf deze periode bebouwd werden. De luchtfoto uit 1990 toont een nog verdere ontwikkeling van de omringende terreinen. Het bodemgebruik binnen het plangebied lijkt echter weinig veranderd, enkel het noordoostelijke deel dat nog geen gebouwen kende, staat nu volledig overgroeid met bomen. Op de luchtfoto uit 2002 zijn de bomen ontruimd voor de aanleg van een nieuwe toegangsweg met bijhorende parkeer- en manoeuvreerfaciliteiten. Tussen 2002 en 2009 werd een deel van de aanwezige hangars, ongeveer in het midden van het plangebied, gesloopt en bleef het ontruimde gebied als braakliggende grond achter. Dit beeld is nauwelijks gewijzigd met de huidige situatie van het terrein (WWW.GEOPUNT.BE 2017).

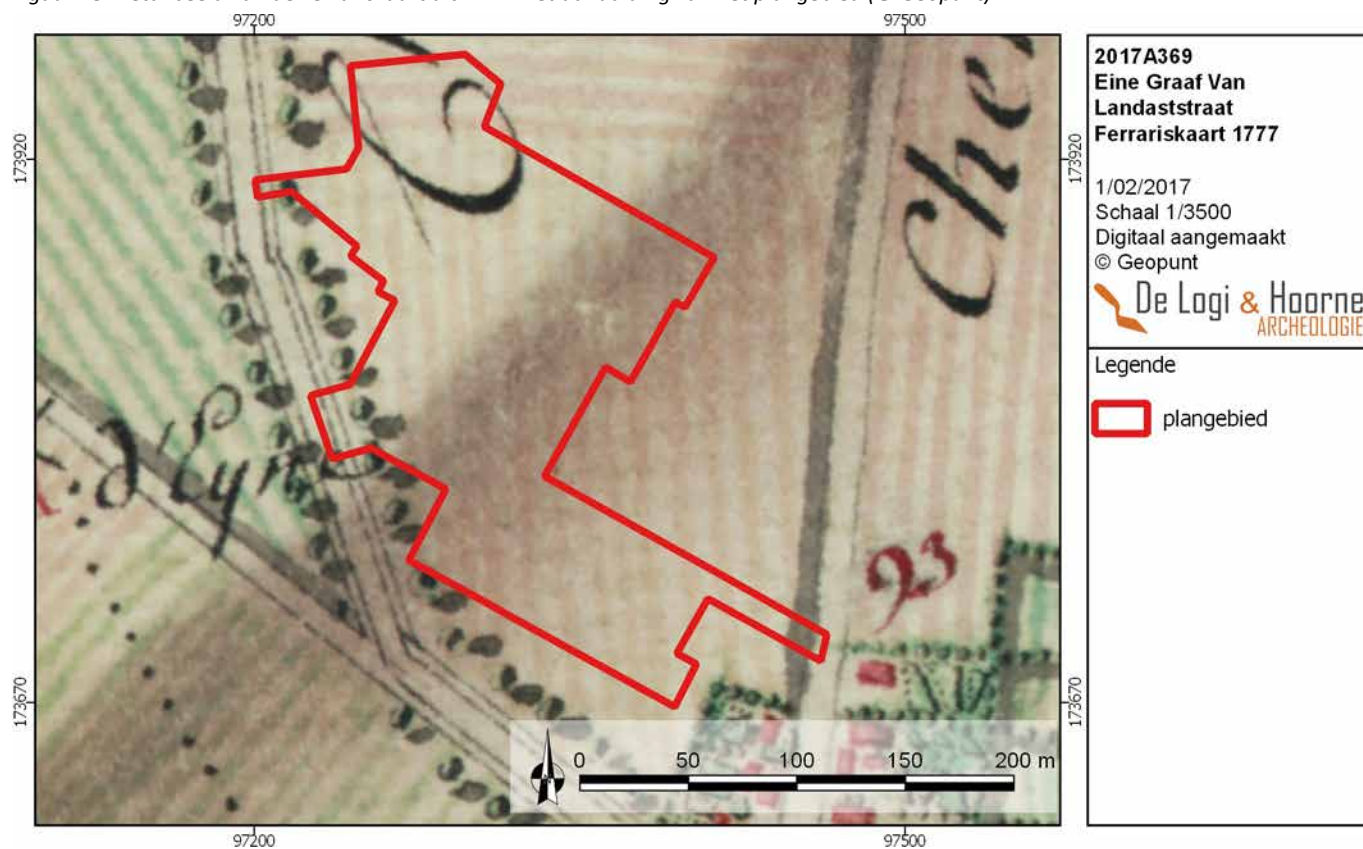
Figuur 26: Ferrariskaart met aanduiding van de, voor het plangebied, relevante gebeurtenissen gelinkt aan de Slag bij Oudenaarde (© Geopunt)

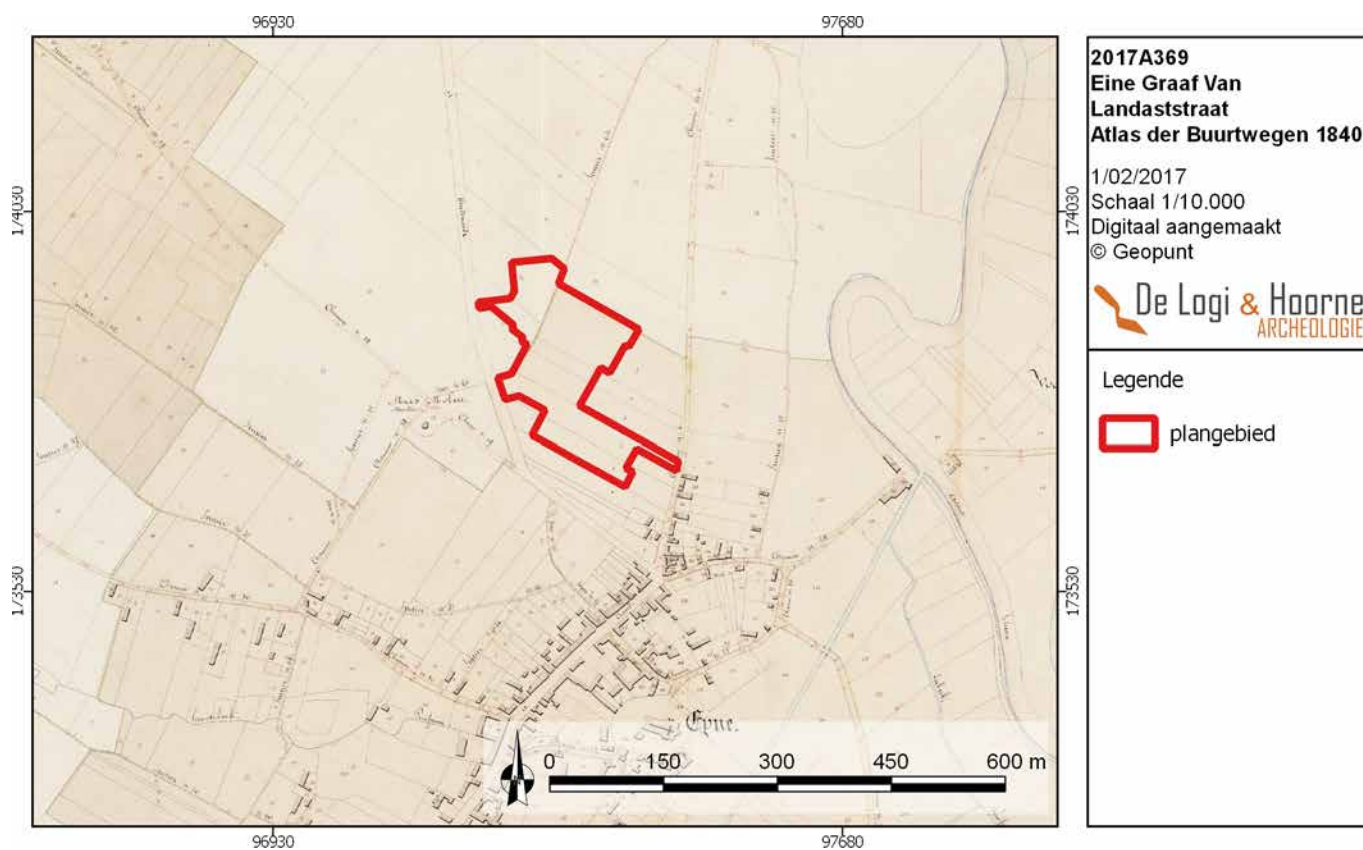

Figuur 27: Ferrariskaart uit 1777 met aanduiding van het plangebied (© Geopunt)

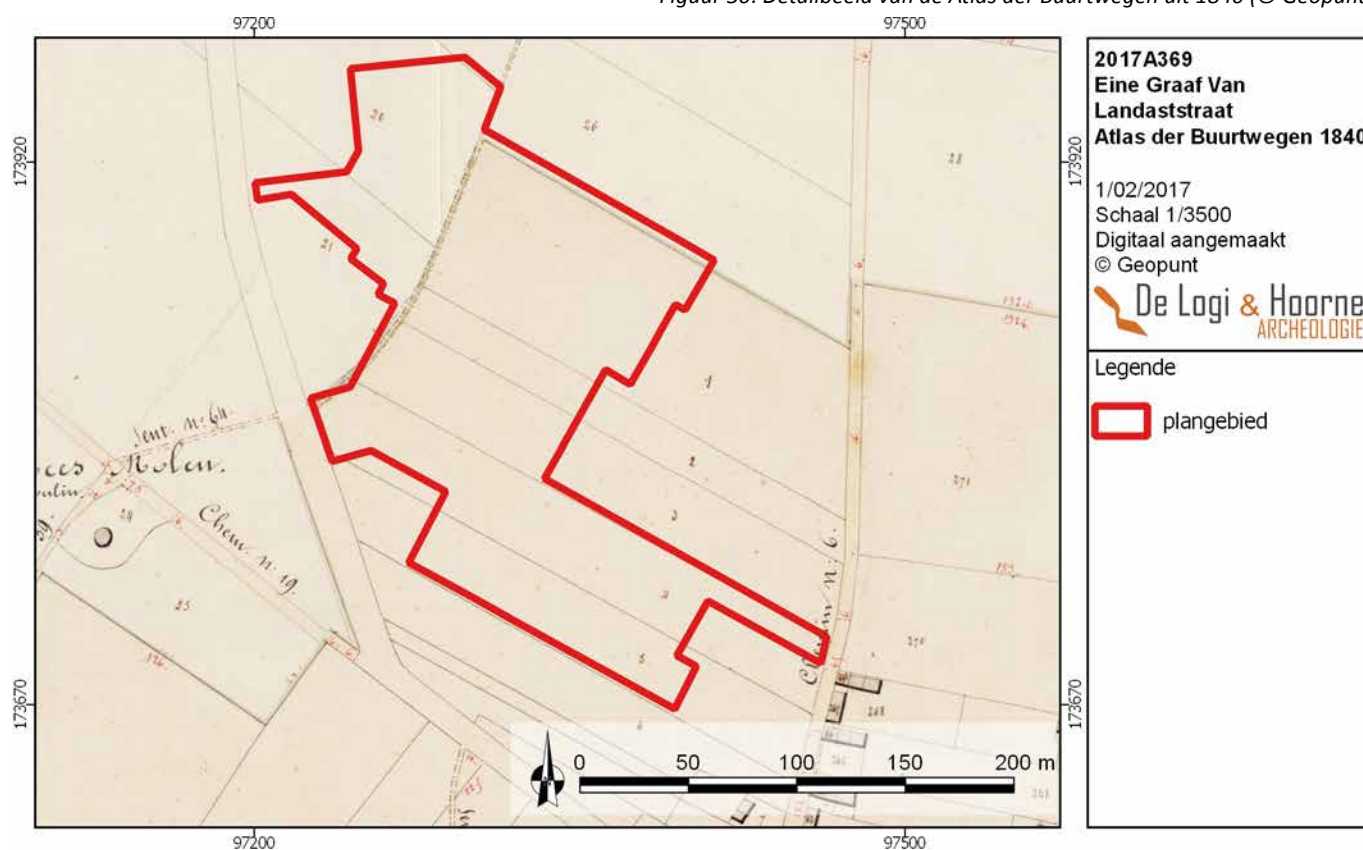
Figuur 28: Detailbeeld van de Ferrariskaart uit 1777 met aanduiding van het plangebied (© Geopunt)

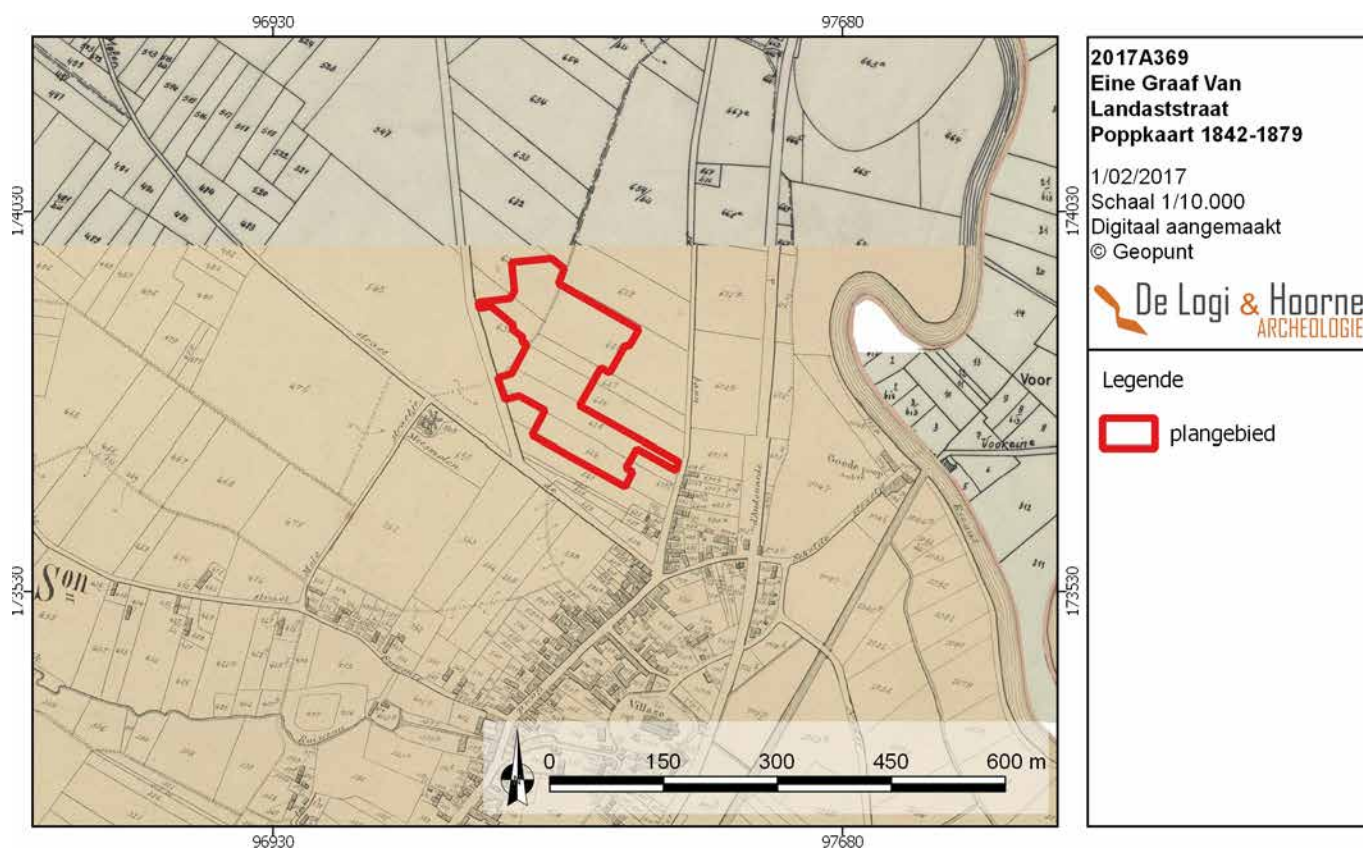

Figuur 29: Atlas der Buurtwegen uit 1840 met aanduiding van het plangebied (© Geopunt)

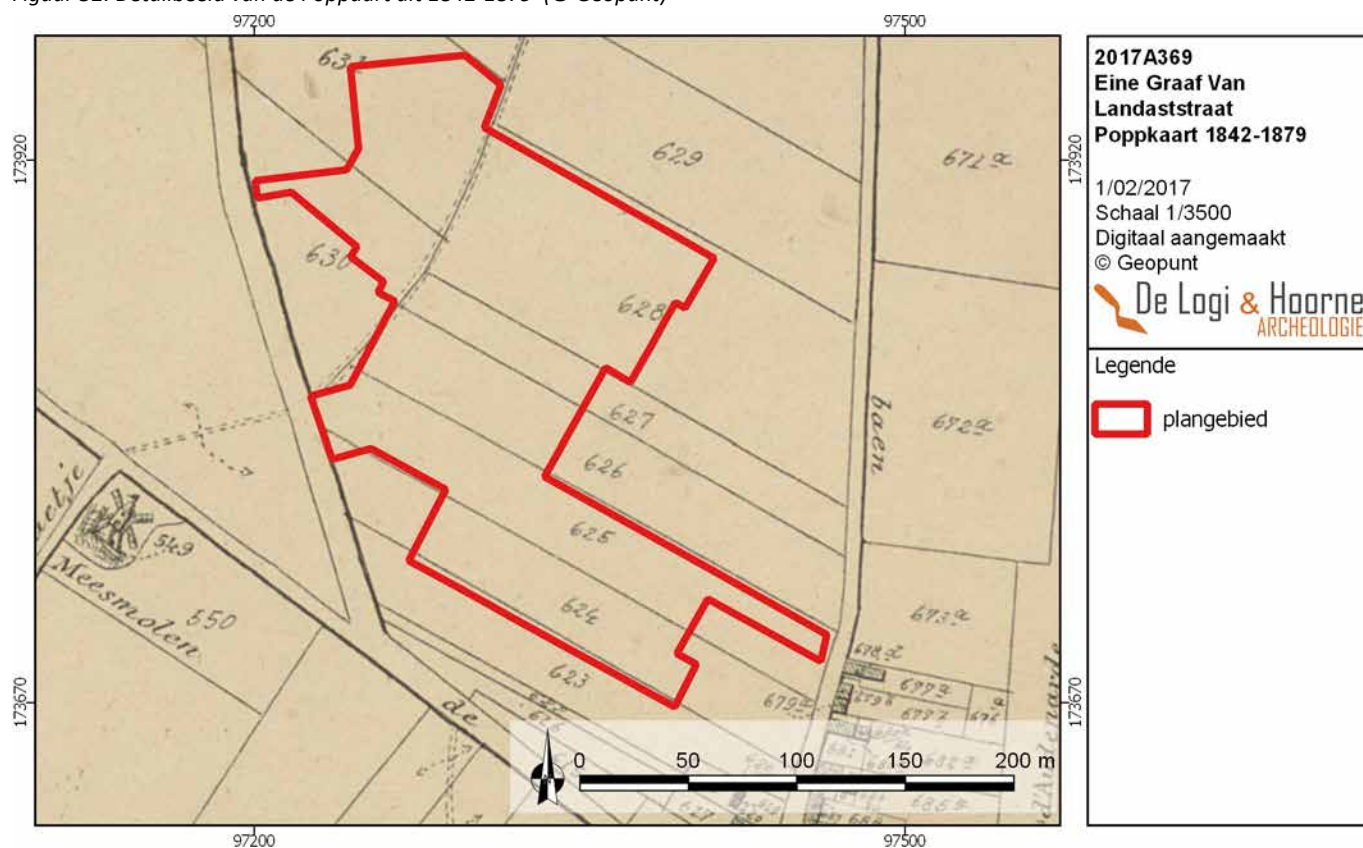
Figuur 30: Detailbeeld van de Atlas der Buurtwegen uit 1840 (© Geopunt)

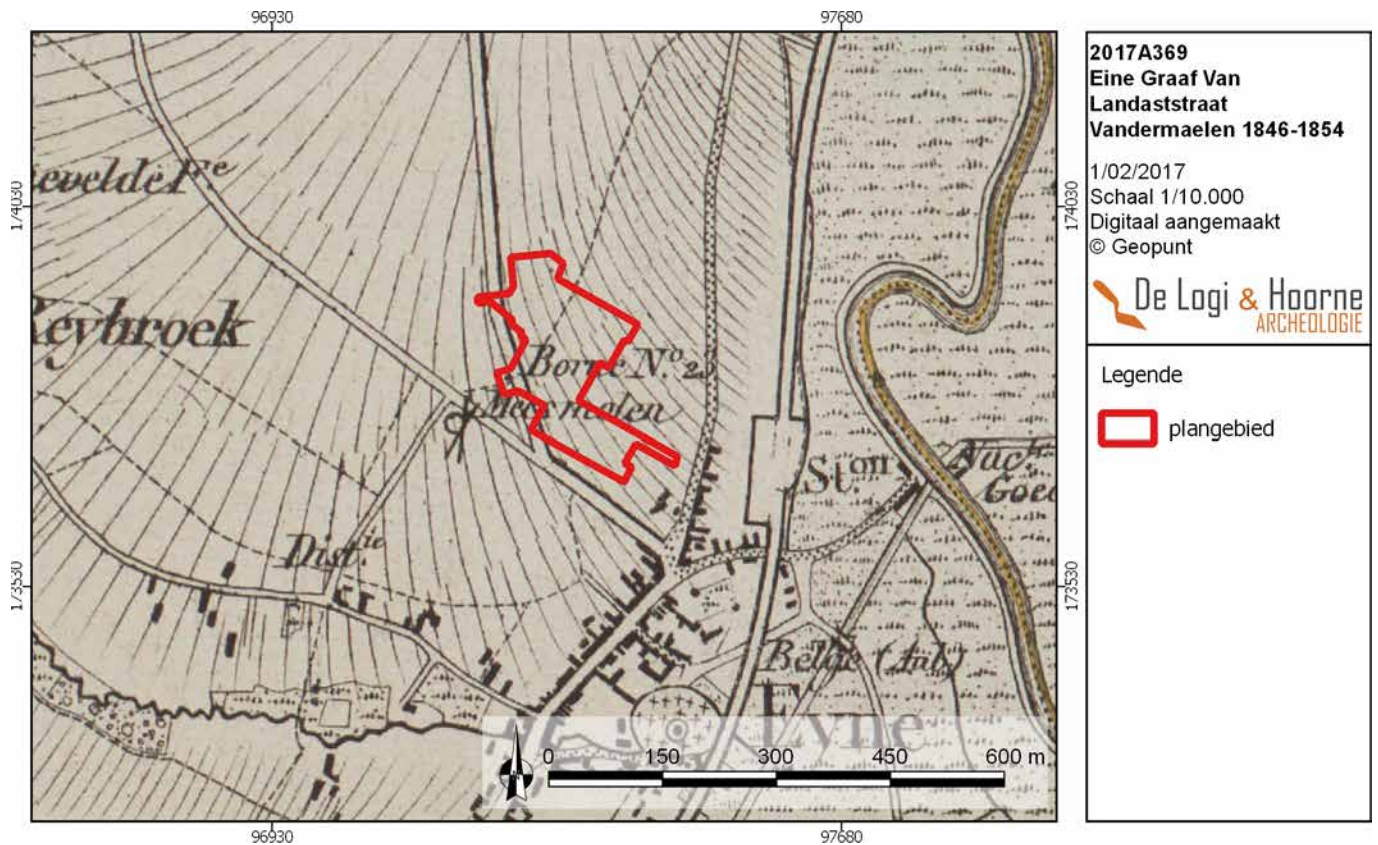

Figuur 31: Poppkaart uit 1842-1879 met aanduiding van het plangebied (© Geopunt)

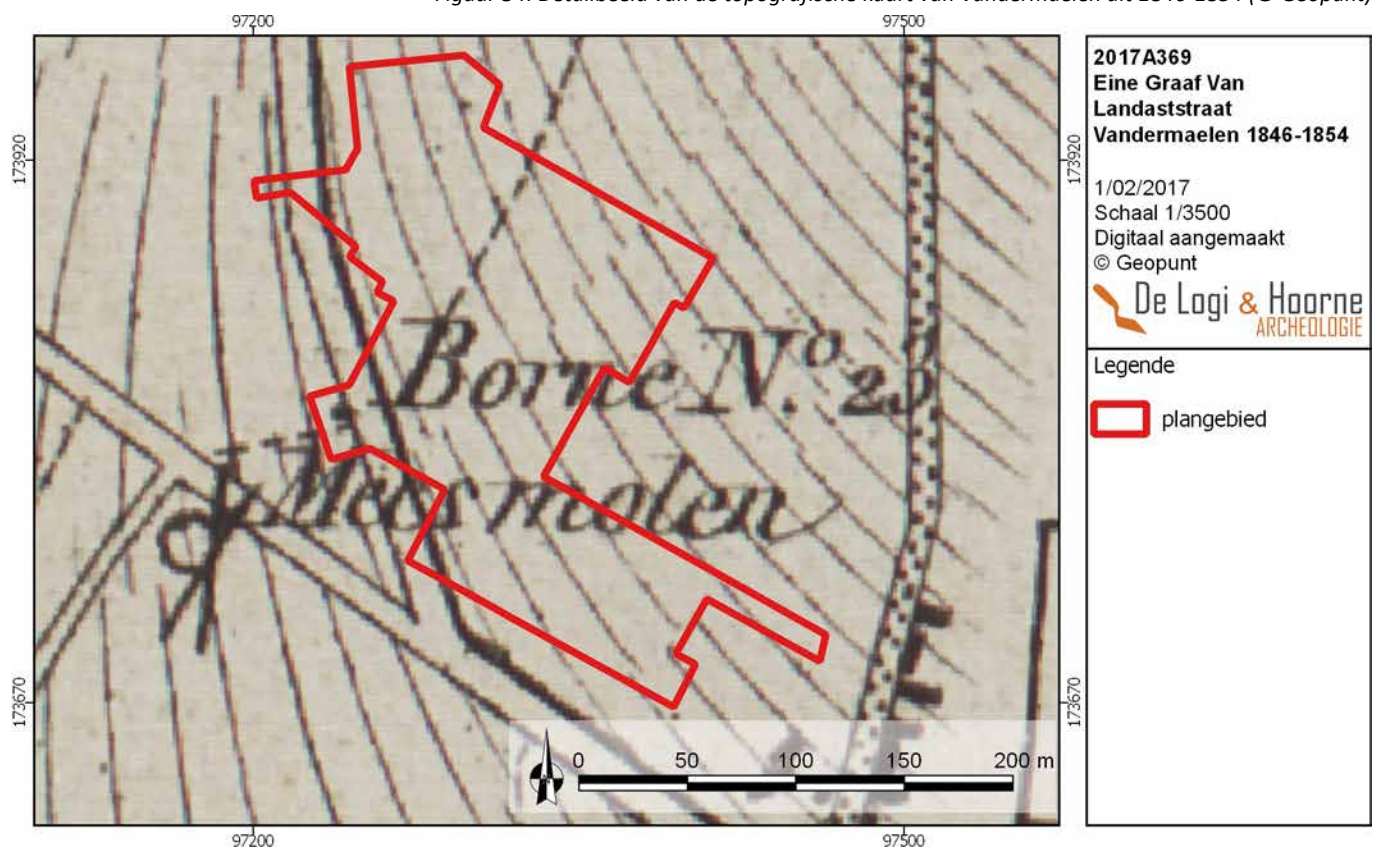
Figuur 32: Detailbeeld van de Poppkaart uit 1842-1879 (© Geopunt)

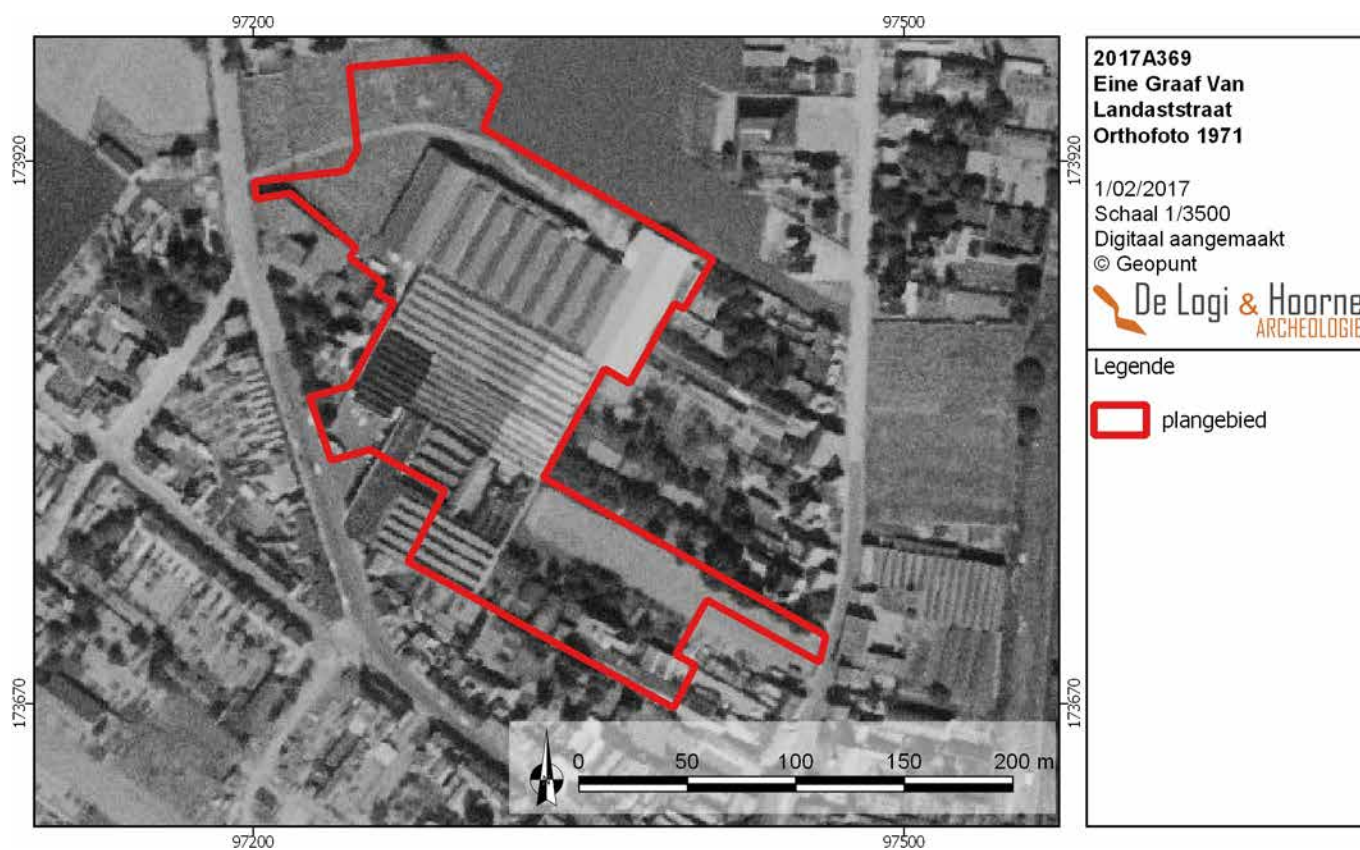

Figuur 33: Topografische kaart van Vandermaelen uit 1846-1854 met aanduiding van het projectgebied (© Geopunt)

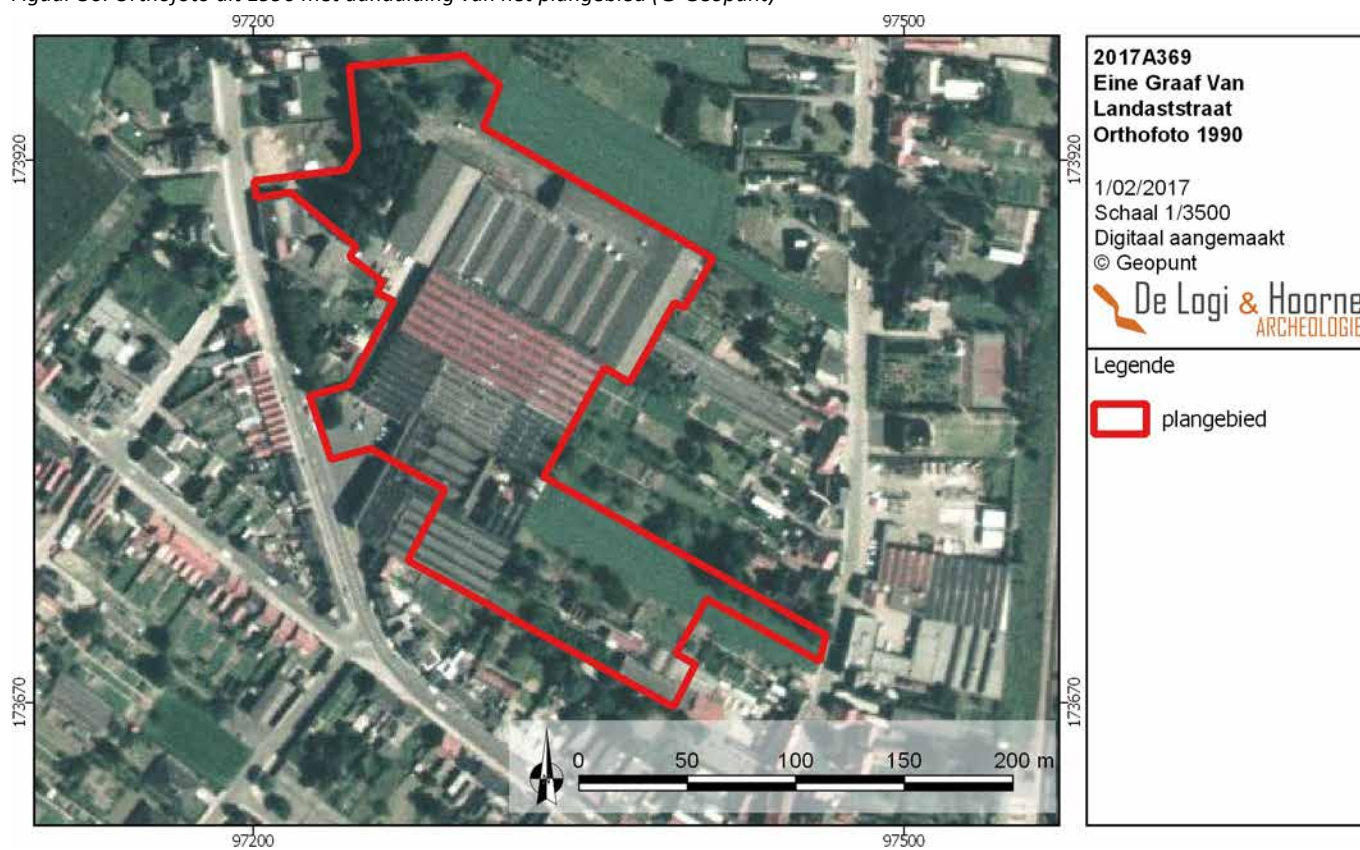
Figuur 34: Detailbeeld van de topografische kaart van Vandermaelen uit 1846-1854 (© Geopunt)

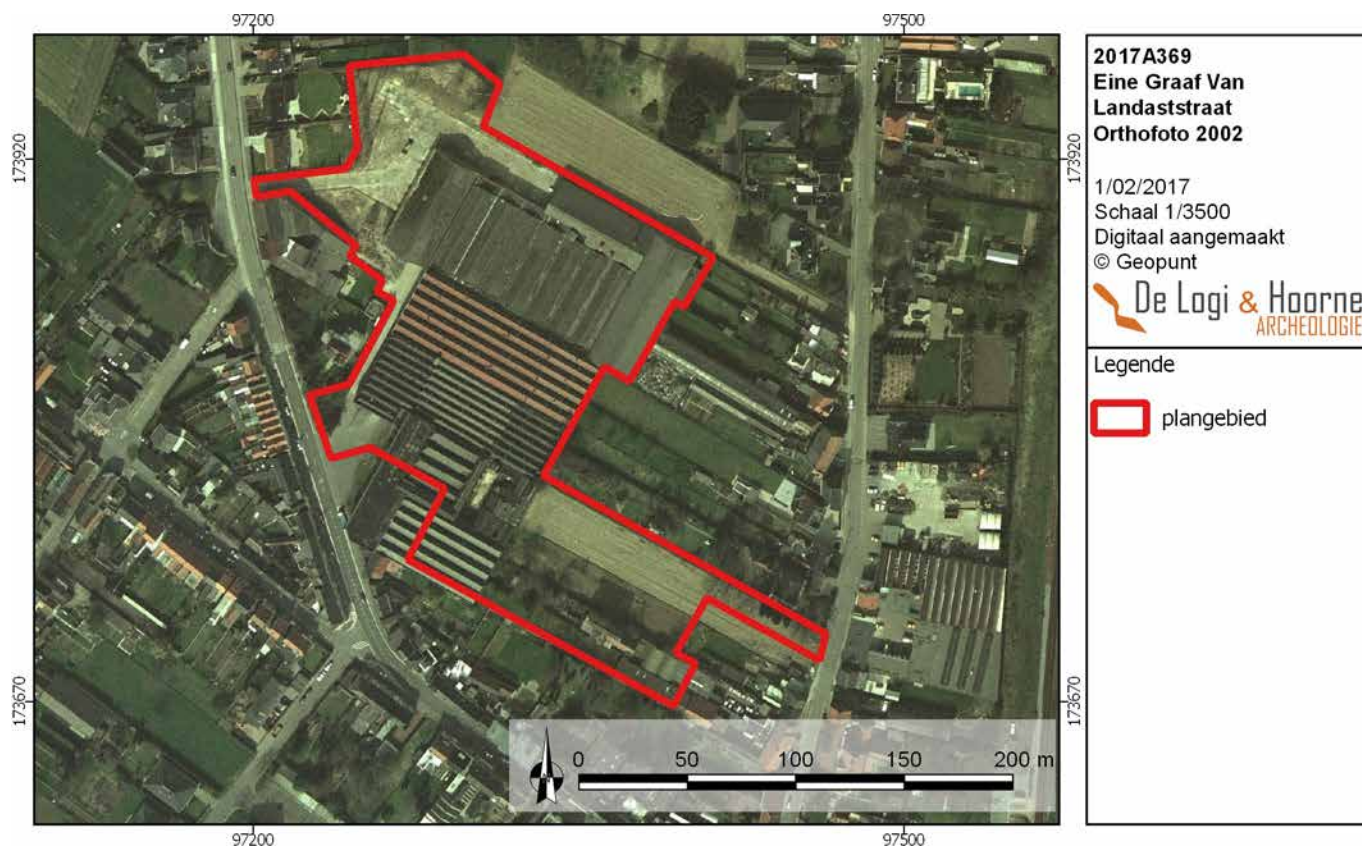

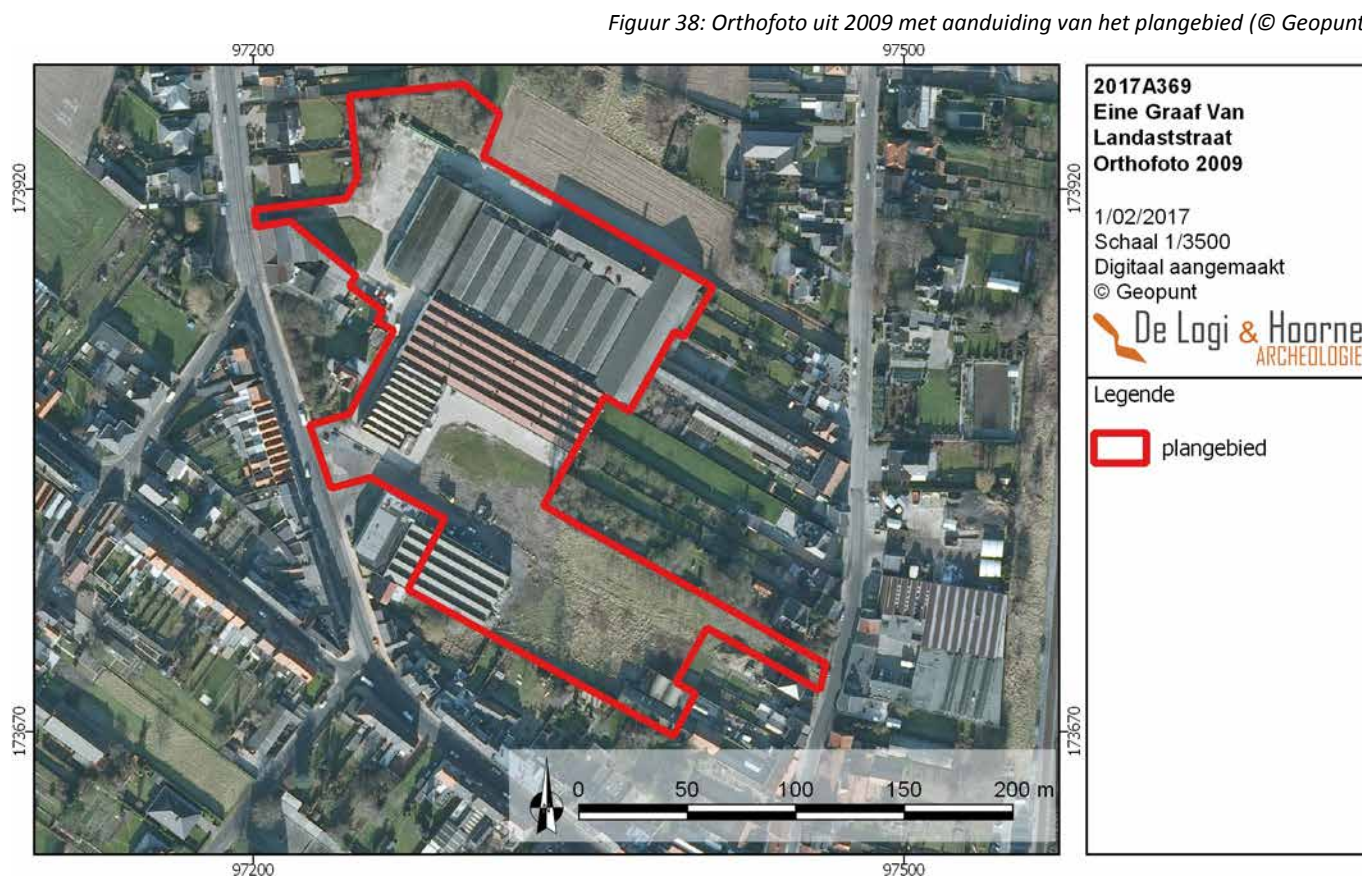
Figuur 35: Orthofoto uit 1971 met aanduiding van het plangebied (© Geopunt)

Figuur 36: Orthofoto uit 1990 met aanduiding van het plangebied (© Geopunt)

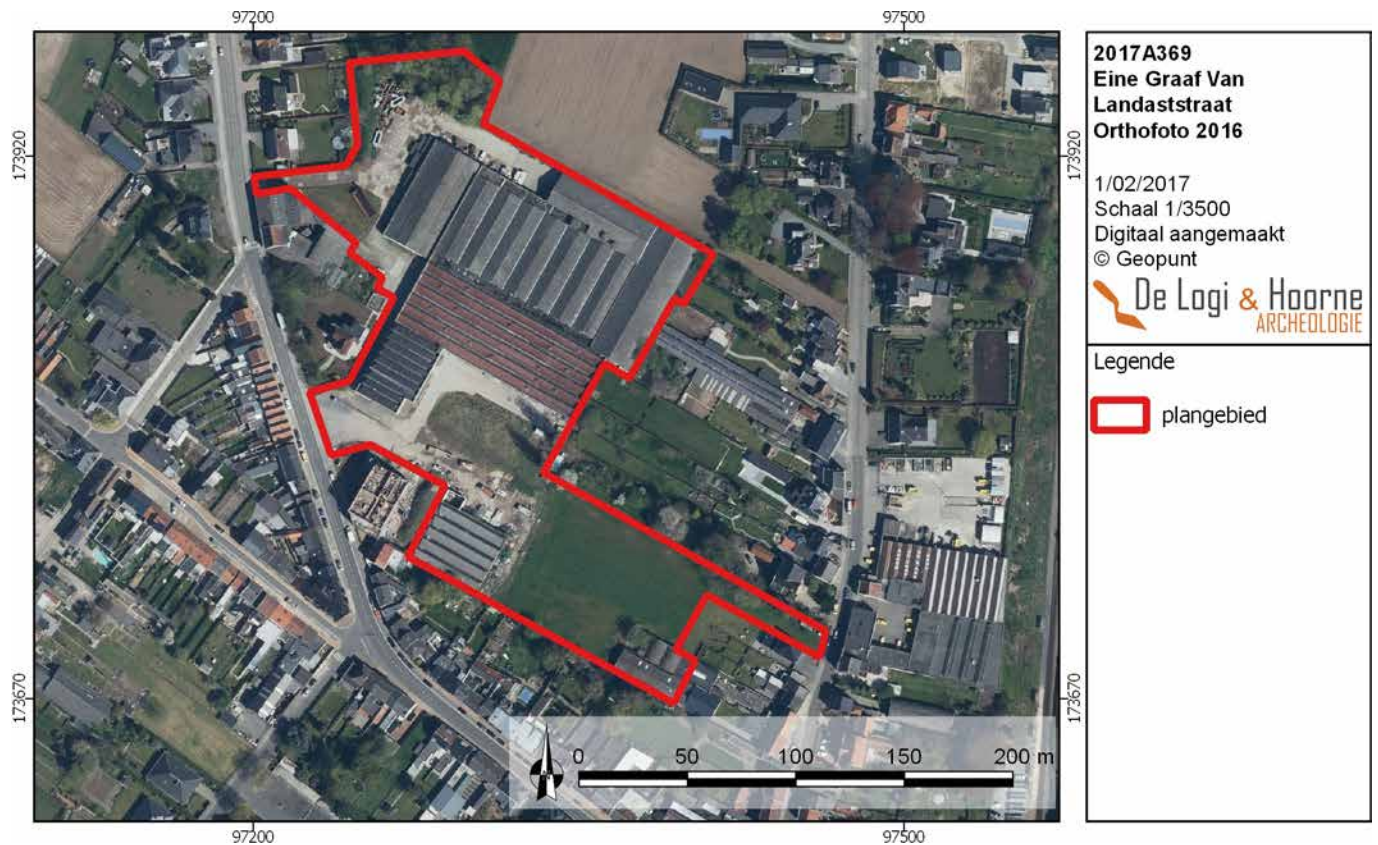

Figuur 37: Orthofoto uit 2002 met aanduiding van het plangebied (© Geopunt)

Figuur 38: Orthofoto uit 2009 met aanduiding van het plangebied (© Geopunt)

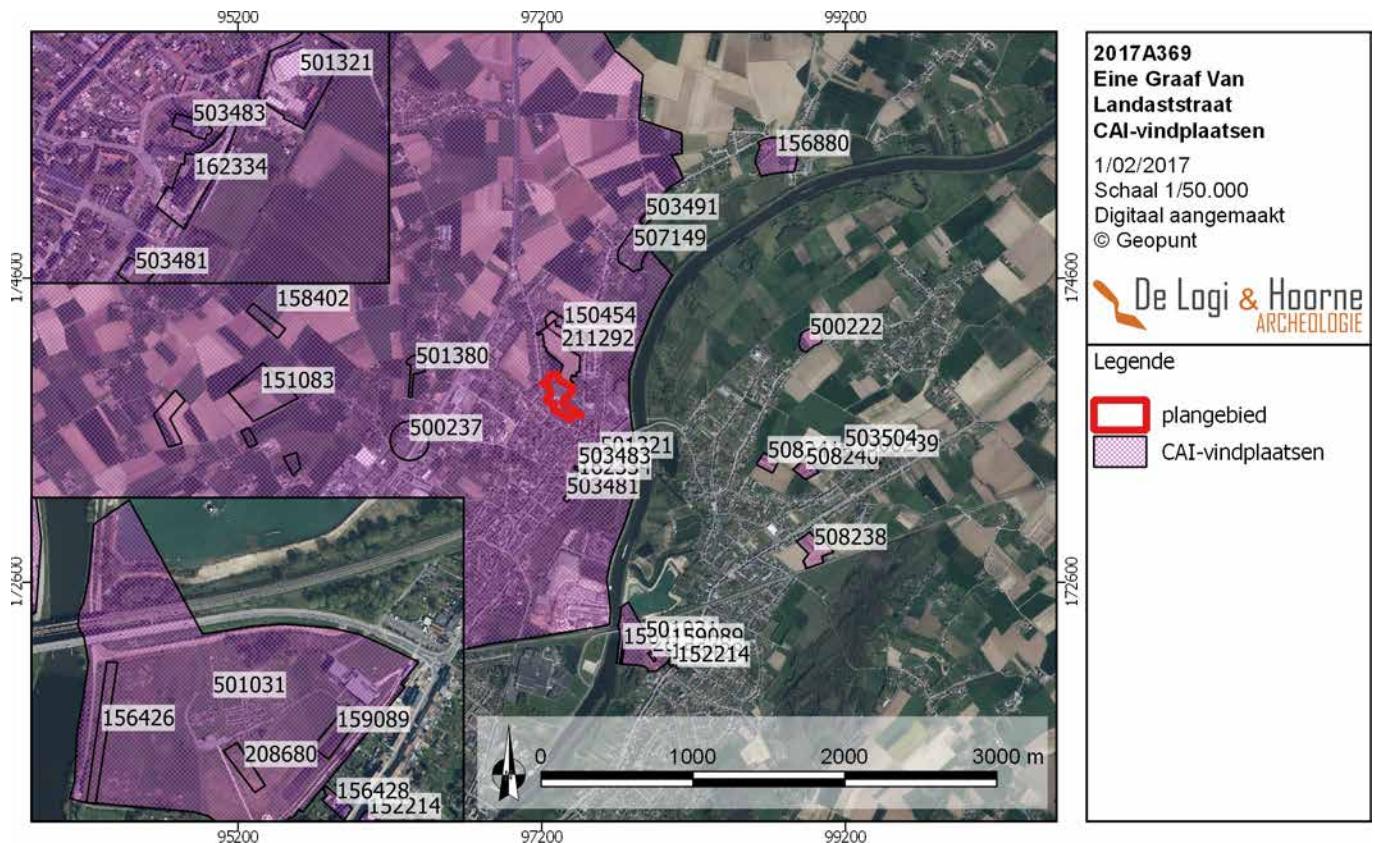
Figuur 39: Orthofoto uit 2016 met aanduiding van het plangebied (© Geopunt)

2.3.2.2. ARCHEOLOGISCHE VOORKENNIS

Binnen de grenzen van het projectgebied zelf werd tot op heden geen archeologische vaststellingen gedaan. In de nabije omgeving werden in het verleden wel enkele archeologische sites aangetroffen en onderzocht.

Het plangebied is op de Centrale Archeologische Inventaris opgenomen in de afbakening van het Slagveld van Oudenaarde (CENTRAAL ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 158402). Binnen deze uitgestrekte zone speelden zich verschillende acties en gebeurtenissen af tijdens de Slag in 1708. De grenzen van het slagveld werden afgebakend op basis van een studieopdracht die onderzoek op de bronnen inhield, maar ook veldwerk door middel van metaaldetectie. Het plangebied zelf werd hierbij niet met metaaldetectie onderzocht. Deze slag bij Oudenaarde kaderde in de Spaanse Successieoorlog, waarbij het Franse leger en de geallieerde troepen tegenover elkaar stonden (zie *supra*). Op een aangrenzend perceel in noordelijke richting zijn tijdens een metaaldetectie enkele loden kogels gevonden (CENTRAAL ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 211292; DE LOGI *et al.* 2015; DE VRIENDT 2015). Een andere attestatie waar materiaal, gelinkt aan de Slag, is gevonden, bevinden zich op 1,7km ten westen van het plangebied. Hierbij zijn op verschillende terreinen veldprospecties uitgevoerd waarbij eenenzestig loden kogels en zes mogelijke kogels zijn aangetroffen. In totaal gaat het om een oppervlakte van 16,2ha, verdeeld over vijf percelen, waarbij geen exacte locatie van de vondsten kan worden meegegeven (CENTRAAL ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 151083; S.N. 2007). Aan de hand van een archeologische bureaustudie kan het projectgebied potentieel bevatten in verband met de Slag bij Oudenaarde (zie *infra*).

Aangrenzend aan het projectgebied in noordelijke richting, bevindt zich een archeologische vindplaats in Eine - Heurnestraat, waarin meerdere archeologische vaststellingen zijn gebeurd. Het proefsleuvenonderzoek leverde enkele losse steentijdvondsten op, alsook bewoningssporen uit het neolithicum. Daarnaast zijn nog een grafheuvel en bewoningssporen uit de metaaltijden en enkele loden kogels uit de 18de eeuw gevonden (CENTRAAL ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 211292; DE LOGI *et al.* 2015; DE VRIENDT 2015). De aansluitende opgraving leverde de te verwachten resultaten op: enkele neolithische hoofd- en bijgebouwen zijn opgegraven, alsook nederzettingssporen en funeraire structuren uit de metaaltijden.

Figuur 40: Orthofoto met aanduiding van de besproken archeologische vindplaatsen en het plangebied (© Geopunt)

Het definitieve rapport van deze opgraving was tijdens het opmaken van deze archeologienota nog niet beschikbaar (persoonlijke mededeling PETER HAZEN). De aangrenzende percelen in het noorden van dit projectgebied zijn in de loop van 2008 onderworpen aan een proefsleuvenonderzoek. Hierbij zijn enkel wat parallelle greppels met handgevormd aardewerk en een gracht gevonden (CENTRAAL ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 150454; Taelman & Urmel 2008).

In het dorp Eine (Stad Oudenaarde) zijn aan de Fabrieksstraat de restanten van de Burcht van de Heren van Eine opgegraven. Deze site, gelegen op 400m ten zuidoosten van het projectgebied, omvatte een opperhof en neerhof waarop nog steeds een kerk met kerkhof op staan. Het opperhof zelf is niet meer zichtbaar. Aan de hand van het aangetroffen aardewerk lijkt de site omstreeks de 14de eeuw opgericht (CENTRAAL ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 501321; Callebaut 1980: 36-37). Net ten westen van de burcht, aan het Eineplein, zijn tijdens een proefsleuvenonderzoek enkele muurresten gevonden die een postmiddeleeuws karakter hadden (CENTRAAL ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 162334; Vander Ginst & Smeets 2012). Aan de Kannunikenstraat in Eine, op 650m ten zuiden van het projectgebied, is tijdens graafwerken een gepolijste vuursteen bij gevonden, daterend uit het neolithicum (CENTRAAL ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 503481; Pieters 1990: 137-139). Op dit plein staat de Sint-Egiliuskerk die oorspronkelijk in de 12de eeuw in romaanse stijl werd gebouwd en waarvan nog een crypte met fresco's bewaard zijn gebleven. Vanaf de 14de eeuw wordt de kerk naar gotische normen herbouwd (CENTRAAL ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 503483; Mertens 1970: 91-92). Ter hoogte van de Serpentstraat en Herlegem, op 840m ten westen van het plangebied, kan het *Goed ten Craenevelde* gesitueerd worden. Deze vierkantshoeve dateert uit de nieuwe tijd en werd aan de hand van een literatuurstudie gelokaliseerd. Het is niet duidelijk of de hoe over eventueel oudere voorgangers beschikt (CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 501380; Vergracht 2002: 9-18). Bij controle van werken aan de Westering (N60) in Oudenaarde, op 900m ten noorden van het plangebied, is een grote concentratie aan dakpanfragmenten en kiezelzandsteen aangetroffen. Vervolgens werden meerdere afvalkuilen en een grachtsysteem opgemerkt waaruit diverse scherven Romeins materiaal kwam. Volgens de onderzoekers zou het kunnen gaan om de restanten van een Romeinse villa (CENTRAAL ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 500237).

Aan de Sterrestraat in Heurne, op 970m in noordoostelijke richting van het projectgebied, kan aan de hand van de percelering een circulaire vorm worden opgemerkt die op de Schelde aansluit en een doorsnede van 250m heeft (CENTRAAL ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 507149; DE MEULEMEESTER 1984).

Op 850m in oostelijke richting van het plangebied komt een archeologisch afgebakende zone voor, waarbinnen een groot aantal vindplaatsen met neolithisch materiaal voorkomen. Aan Den Bulck in Nederename, op 1,3km in zuidoostelijke richting van het projectgebied, zijn tijdens verschillende prospecties lithisch materiaal uit de steentijd, waaronder eenentwintig silexen en één schrabber, en aardewerk uit zowel de Romeinse periode als de late middeleeuwen ingezameld (CENTRAAL ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 508241). Op 1,6km in zuidoostelijke richting zijn in dezelfde straat nog vier silexvondsten en laatmiddeleeuws aardewerk ingezameld (CENTRAAL ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 508240). Aan het Hof te Bellebroek in Nederename, gelegen op 1,8km in zuidoostelijke richting van het projectgebied, kan een site met walgracht worden aangeduid (CENTRAAL ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 503504). Net ten oosten van de site met walgracht, gelegen aan de Schatakker in Nederename, zijn tijdens een veldprospectie dertien silexen ingezameld (CENTRAAL ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 508239). Op 1,6km in noordoostelijke richting van het projectgebied, zijn aan de Rijtstraat in Welden (Oudenaarde) een kleine concentratie dakpanfragmenten ingezameld, te dateren in de Romeinse periode (CENTRAAL ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 500222).

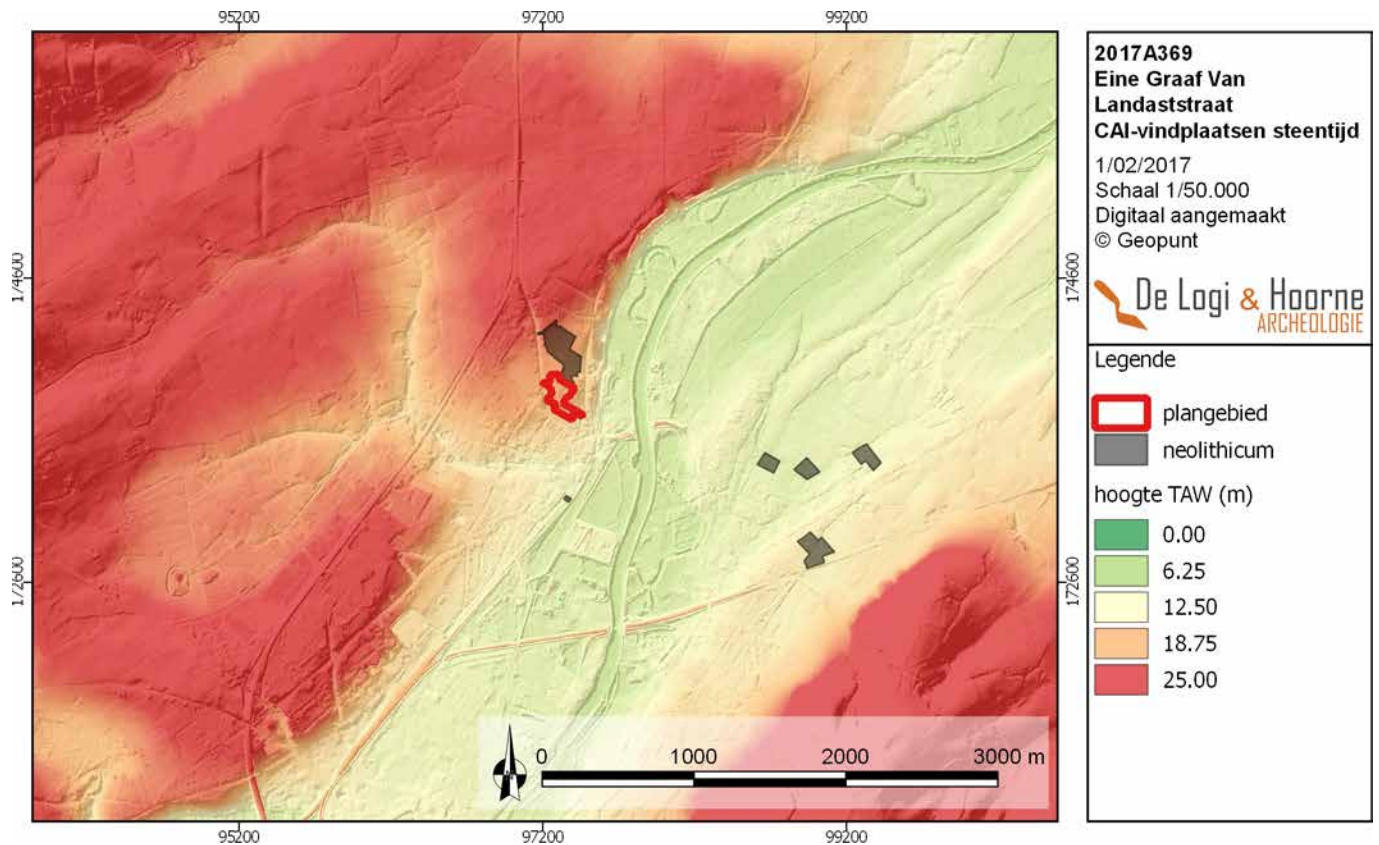
Aan de Heurnestraat in Heurne, Oudenaarde, op 1,2km ten noordoosten van het plangebied, bevindt zich de Sint-Amanduskerk. De huidige kerk dateert uit 1922 maar de allereerste voorganger zou dateren uit 630. Gedurende de 13de of 14de eeuw krijgt de kerk een Romaanse opvolger, die op haar beurt in 1792 vervangen wordt. Door de verwoesting in WO1 wordt de kerk vanaf 1922 heropgebouwd (CENTRAAL ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 503491; DE TOLLENAERE 1999: 2-5).

Op 1,4km in zuidelijke richting van het projectgebied ligt de archeologische site van de Sint-Salvatorsabdij van Ename. In eerste instantie bevond zich op deze terreinen een castrum dat omstreeks eind 10de – begin 11de eeuw werd opgericht. Vanaf 1063 wordt ook de abdijsite opgericht. Van het castrum is niets meer bewaard gebleven, van de abdijsite zijn de funderingen nog *in situ* te bewonderen in het archeologisch park (CENTRAAL ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummers 501031, 159089, 208680 & 156426; CALLEBAUT 1992: 36-40). Net ten zuiden van deze belangrijke site, aan de Abdijstraat 25-27, zijn tijdens een werfcontrole verschillende sporen uit de volle en late middeleeuwen aangetroffen. De meerderheid van de sporen bestaat uit oude perceelgreppels, afvalkuilen, extractiekuilen en enkele bakstenen muurresten (CENTRAAL ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 156428; AMEELS *et al.* 2012: 4-7). Tijdens een andere werfcontrole zijn ter hoogte van huisnummer 14 een aantal kuilen en paalsporen opgemerkt. Aan de hand van het aardewerk dat uit de kuilen kwam, kon het geheel tussen de 11de en 12de eeuw worden gedateerd (CENTRAAL ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 152214; AMEELS & DE GROOTE 2003: 9).

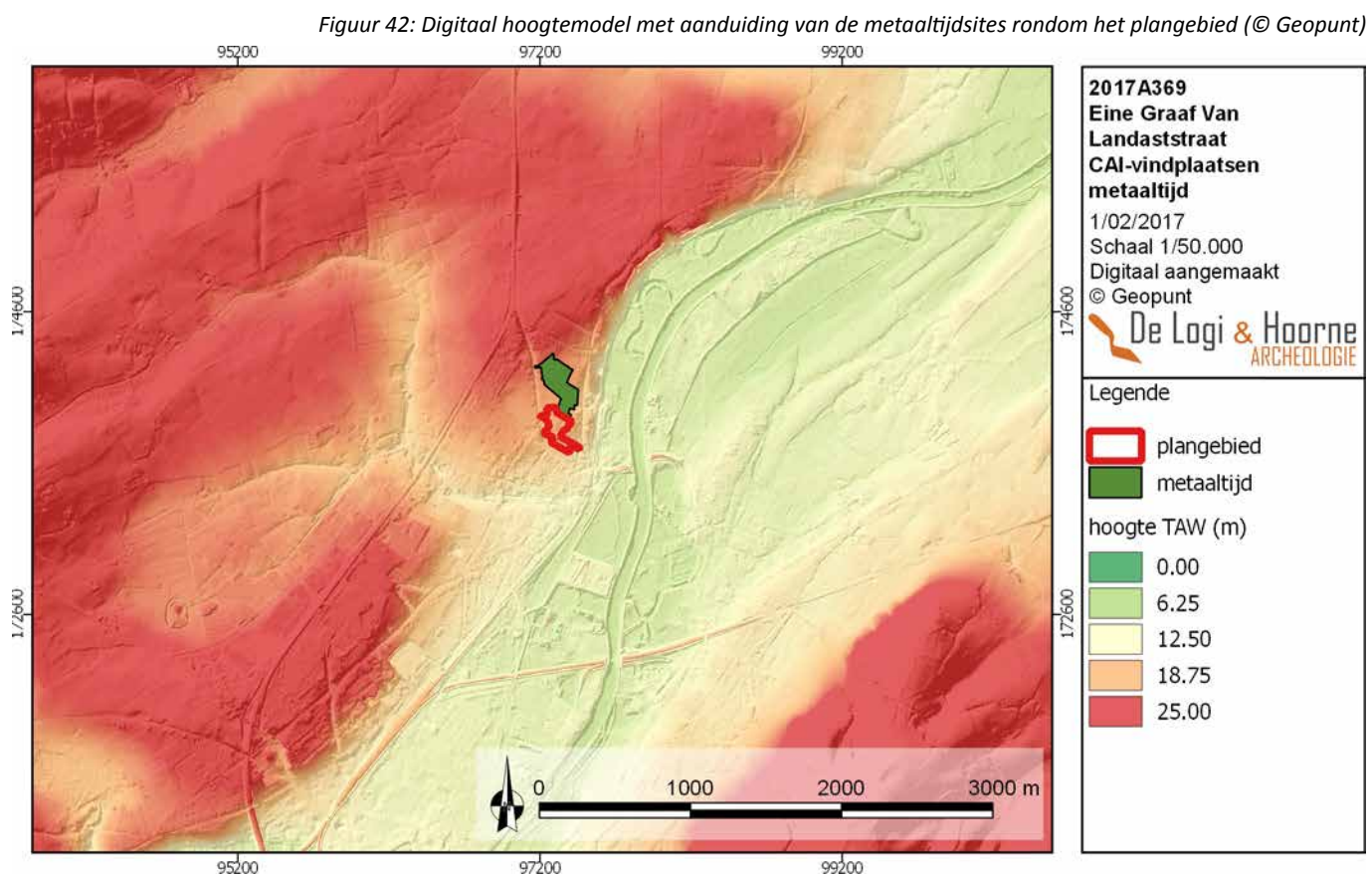
1,8km in zuidoostelijke richting van het projectgebied zijn in het verleden aan het Koninklijk woud van Ename verschillende archeologische vondsten ingezameld. Onder meer veertien silexfragmenten, twee schrabbers, een fragment van een gepolijste bijl en een geretoucheerde afslag uit de steentijd zijn tijdens verschillende prospecties gevonden. Voor de Romeinse periode zijn twee losse scherven ingezameld en voor de late middeleeuwen gaat het om dertien fragmenten steengoed (CENTRAAL ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 508238).

Aan de kruising van de Heurnestraat met de Heuvel, op 1,9km in noordoostelijke richting van het plangebied, werd aan de hand van de perceelstructuur een circulaire structuur opgemerkt. De exacte betekenis hiervan is vooralsnog niet duidelijk (CENTRAAL ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 156880; DE MEULEMEESTER 1984).

Op 2,7km in zuidwestelijke richting van het projectgebied ligt nog een archeologisch afgebakende zone, namelijk de historische stadskern van de stad Oudenaarde.

Figuur 41: Digitaal hoogtemodel met aanduiding van de steentijdsites rondom het plangebied (© Geopunt)

Figuur 42: Digitaal hoogtemodel met aanduiding van de metaaltijdsites rondom het plangebied (© Geopunt)

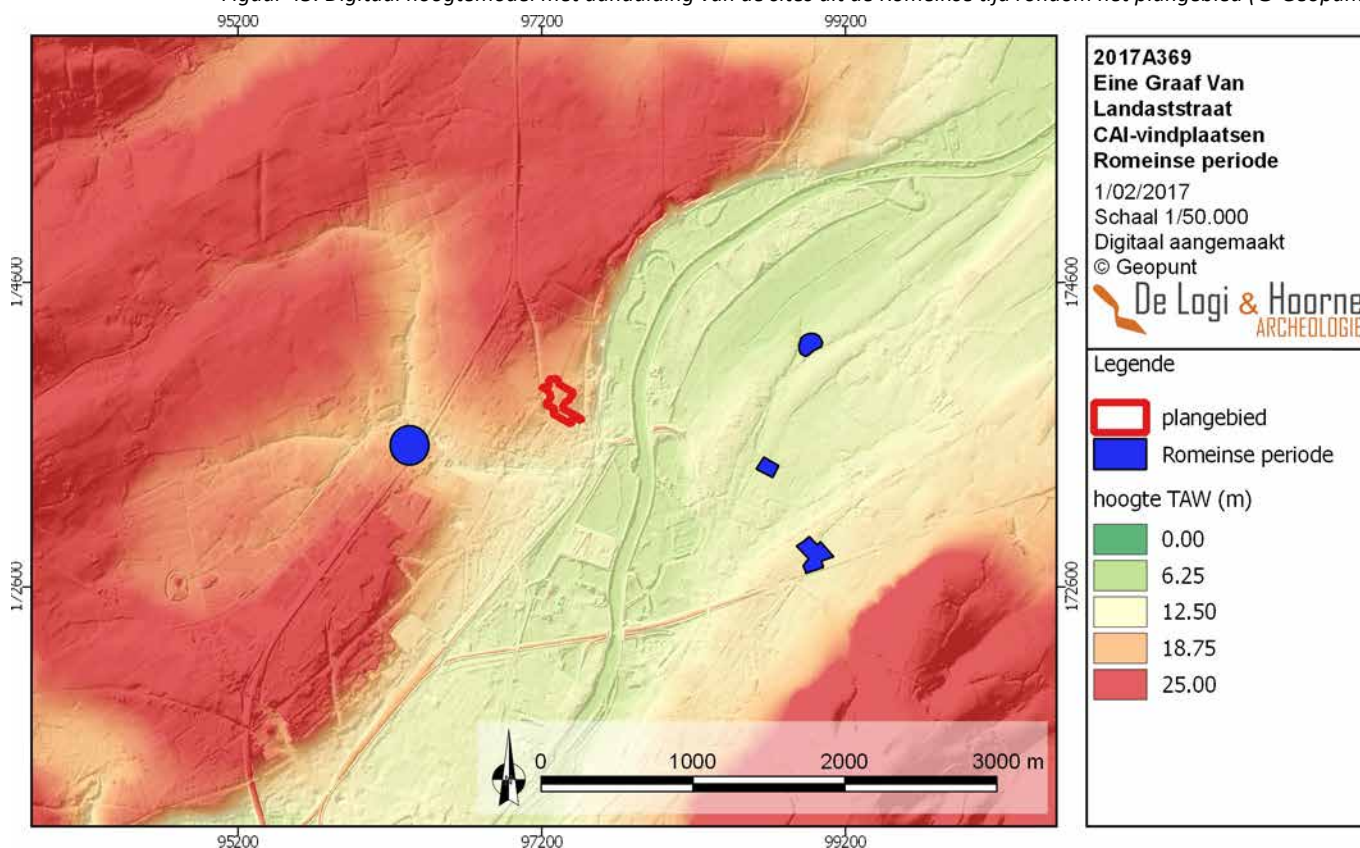
2.3.3. Datering en interpretatie van het onderzochte gebied

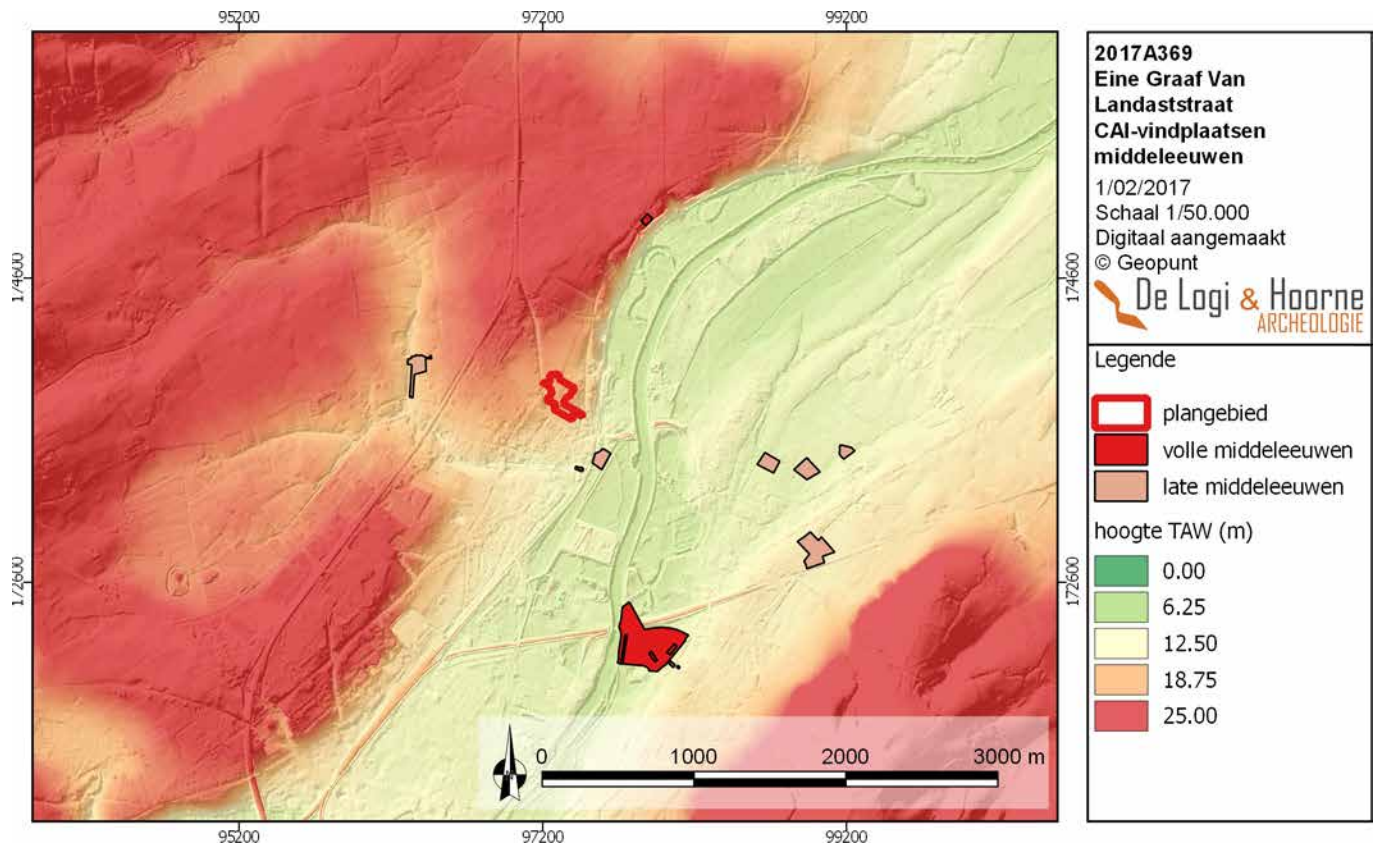
Rondom het projectgebied komen meerdere archeologische vindplaatsen voor, van het neolithicum tot en met de 18de eeuw, waarvan slechts vier attestaties aan de hand van een archeologisch onderzoek (in de vorm van proefsleuven of een opgraving) tot stand zijn gekomen. Niet alle periodes worden kwantitatief even goed vertegenwoordigd waardoor enkel voor het neolithicum, de Romeinse periode, de volle middeleeuwen, de late middeleeuwen en de post-middeleeuwse periode uitspraken kunnen gebeuren.

De vindplaatsen uit het neolithicum zijn voornamelijk aan de hand van veldprospecties, en deels aan de hand van proefsleuven en opgravingen aan het licht gekomen en situeren zich voornamelijk op de flanken van de zandige uitlopers rondom de Scheldevallei. tussen 13,45m en 21,5m TAW met een droge tot matig natte drainage en een duidelijke voorkeur voor de meer lemige tot zandlemige gronden. Het plangebied ligt volledig binnen deze vallei en heeft door zijn ligging binnen het landschap, en de zeer dichte aanwezigheid van een opgegraven neolithische site, een behoorlijk potentieel inzake het neolithicum. De Romeinse vindplaatsen situeren zich op dezelfde flanken als waar de voorgaande attestaties zich bevonden. Op basis van de bodemkaart lijkt de voorkeur voor dezelfde bodemtypes als in het neolithicum ook hier van kracht.

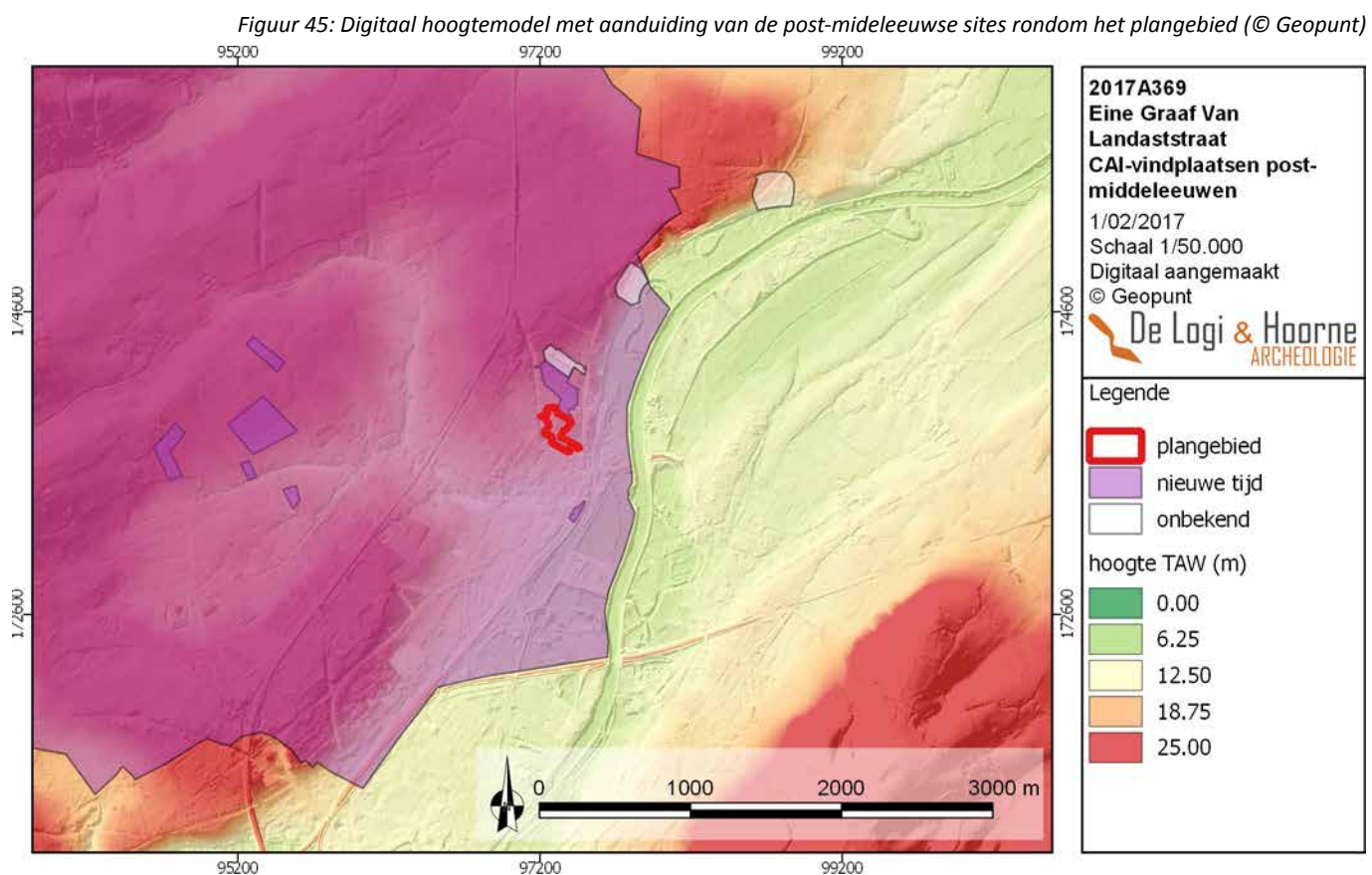
Waar de voorgaande attestaties iets verder van de Schelde lagen, komen de vindplaatsen uit de volle en late middeleeuwen veel dichterbij de waterloop voor. Door het verspreid voorkomen van laatmiddeleeuwse sites in de ruime omgeving van het plangebied, op zowel de natte/droge en hoger/lager gelegen gebieden, kan deze periode niet worden uitgesloten. Op basis van het geraadpleegde kaartmateriaal lijkt de kans eerder klein dat er archeologische sporen voor deze periode binnen het plangebied kunnen voorkomen, aangezien er op basis van de beschikbare bronnen nooit bewoningssporen binnen het plangebied zijn aangeduid en er dus ook geen bewijs is voor eventuele voorgangers. Dit argument geldt wellicht ook voor de post-middeleeuwse en iets recentere periode, waaruit alle historische kaarten afstammen. Desalniettemin, op basis van historisch onderzoek valt de belangrijke rol van Eine binnen het hele gebeuren van de Slag bij Oudenaarde uit 1708 niet te onderschatten, waardoor er binnen het plangebied wel degelijk sporen gelieerd aan activiteiten voor, tijdens of na de Slag kunnen voorkomen.

Figuur 43: Digitaal hoogtemodel met aanduiding van de sites uit de Romeinse tijd rondom het plangebied (© Geopunt)

Figuur 44: Digitaal hoogtemodel met aanduiding van de sites uit de middeleeuwen rondom het plangebied (© Geopunt)

Figuur 45: Digitaal hoogtemodel met aanduiding van de post-middeleeuwse sites rondom het plangebied (© Geopunt)

2.3.4. Verwachting ten aanzien van archeologisch erfgoed

Landschappelijk gezien lijken de gronden binnen het plangebied, op basis van de bodemkaart, goed geschikt als landbouwgrond, aangezien de bodem als droge zandleembodem beschreven wordt. Dit is dezelfde omschrijving als de hoger gelegen gronden waarop reeds steentijdattestaties zijn vastgesteld en wat op de oude kaarten steeds als landbouwgrond gekarteerd staat. Algemeen kan gesteld worden het projectgebied een interessant agrarisch potentieel in zich bevat.

Op basis van de verzamelde historische en archeologische gegevens lijkt het plangebied een behoorlijk potentieel in zich te dragen voor het neolithicum, de Romeinse periode, de volle middeleeuwen, de late middeleeuwen en activiteiten gelinkt aan de Slag bij Oudenaarde. Het plangebied lijkt landschappelijk gezien een interessante positie te bevatten voor een neolithische vindplaats, aangezien alle omliggende attestaties uit dezelfde periode in een soortgelijk gebied voorkomen en net ten noorden van het plangebied een neolithische site werd opgegraven.

Door de aanwezigheid van verschillende Romeinse vindplaatsen rondom het plangebied, biedt het terrein een mogelijk potentieel voor deze periode. Hierbij moet opgemerkt worden dat alle attestaties aan de hand van veldkartering tot stand zijn gekomen. Deze techniek kan een beeld weergeven over wat mogelijk in de ondergrond aanwezig zit maar biedt geen uitsluitel over de aard, uitgestrektheid, bewaringstoestand of de chronologische complexiteit van de site waardoor het moeilijk valt in te schatten of er daadwerkelijk nog sites aanwezig zijn. Hierdoor is het moeilijk in te schatten of het plangebied effectief Romeinse sporen kan bevatten.

Door een gedetailleerde tekstuele omschrijving van het verloop van de Slag bij Oudenaarde uit 1708, kan geconcludeerd worden dat het plangebied voor deze periode een behoorlijk potentieel bezit. Aan de hand van de historische kaarten en de beschikbare luchtfoto's lijkt er binnen het plangebied minstens vanaf de tweede helft van de 18de eeuw tot aan het begin van de 20ste eeuw geen bewoning aanwezig te zijn. Het terrein lijkt voor deze periode steeds in gebruik als akkerland, wat een beperkte verstoring van het bodemarchief doet vermoeden. Pas vanaf het begin van de 20ste eeuw wordt een groot deel van het plangebied ingenomen door gebouwen, wat mogelijk een verstoring teweeg bracht.

Uit de verzamelde gegevens blijkt het plangebied zowel landschappelijk, historisch als archeologisch een behoorlijk potentieel te bevatten, zonder dat er aanwijzingen zijn voor een site met een complexe verticale stratigrafie. Archeologisch gezien is het potentieel het meest waarschijnlijk voor het neolithicum tot en met de late middeleeuwen, en mogelijke gebeurtenissen die voor, tijdens of na de Slag bij Oudenaarde plaatsvonden. Dit sluit het mogelijke voorkomen van andere archeologische periodes binnen het plangebied echter niet uit.

2.3.5. Synthese

De ligging langs de Graaf Van Landaststraat in Eine, Oudenaarde biedt een behoorlijk archeologisch potentieel. In de ruime omgeving zijn veel vindplaatsen met neolithisch, Romeins of volmiddeleeuws materiaal gekend. Door de ligging binnen de afgebakende zone van de Slag van Oudenaarde uit 1708 bezit het plangebied ook voor deze gebeurtenis een behoorlijk potentieel. Aan de hand van het geraadpleegde kaartmateriaal en de luchtfoto's blijkt dit gebied vanaf de tweede helft van de 18de eeuw tot het begin van de 20ste eeuw in gebruik als grasland. Pas nadien worden grote delen van het plangebied bebouwd, wat de mogelijkheid op een verstoord bodemarchief op deze plaatsen verhoogd. Landschappelijk gezien komt het plangebied op een hoger gelegen terrein in het landschap voor en beschikt het over een droge zandleembodem, wat zeer geschikt is voor landbouw. Op basis van het bureauonderzoek kunnen de onderzoeksvragen als volgt beantwoord worden:

- *Wat is de landschappelijke ligging van het plangebied en welke invloed heeft dit op het archeologisch potentieel van het terrein?*

Het plangebied ligt in een uitloper van de Vlaamse Vallei waarbij de Schelde bepalend was voor de vorming van het landschap en de omgeving van het plangebied. Topografisch bevindt het noordelijk deel van het plangebied zich op een terrasachtige positie in het overgangsgebied tussen de alluviale vlakte van de Schelde en het Schelde-Leie-interfluvium. Het terrein, voornamelijk het zuidelijkste deel van het plangebied, loopt hierdoor licht af van

het noordwesten naar het zuidoosten. De bodem is droog en bestaat uit colluviaal aangevoerd materiaal. Droge plateauopposities langs een rivier als de Schelde zijn interessante locaties voor verschillende antropogene activiteiten in het verleden, de aanwezige colluviale bodem kan bovendien een gunstig zijn voor de bewaring van eventuele archeologische sites.

Archeologisch gezien behoort het projectgebied de betere agrarische gronden. De landschappelijk interessante ligging is niet alleen vanwege de agrarische waarde van de grond maar ook vanwege de nabijheid van de oude weg tussen Doornik en Gent en de weg tussen Eine en Heurne die langs de rand van de alluviale vlakte van de Schelde loopt. Ook de nabijheid van de Marollebeek in het zuiden en de Schelde in het oosten zijn zeer belangrijke, niet te onderschatten, topografische troeven voor het projectgebied. Algemeen kan gesteld worden dat de landschappelijke positie van het projectgebied archeologisch zeer interessant is (zie "verslag van resultaten: 2.3.1. Landschappelijke ligging").

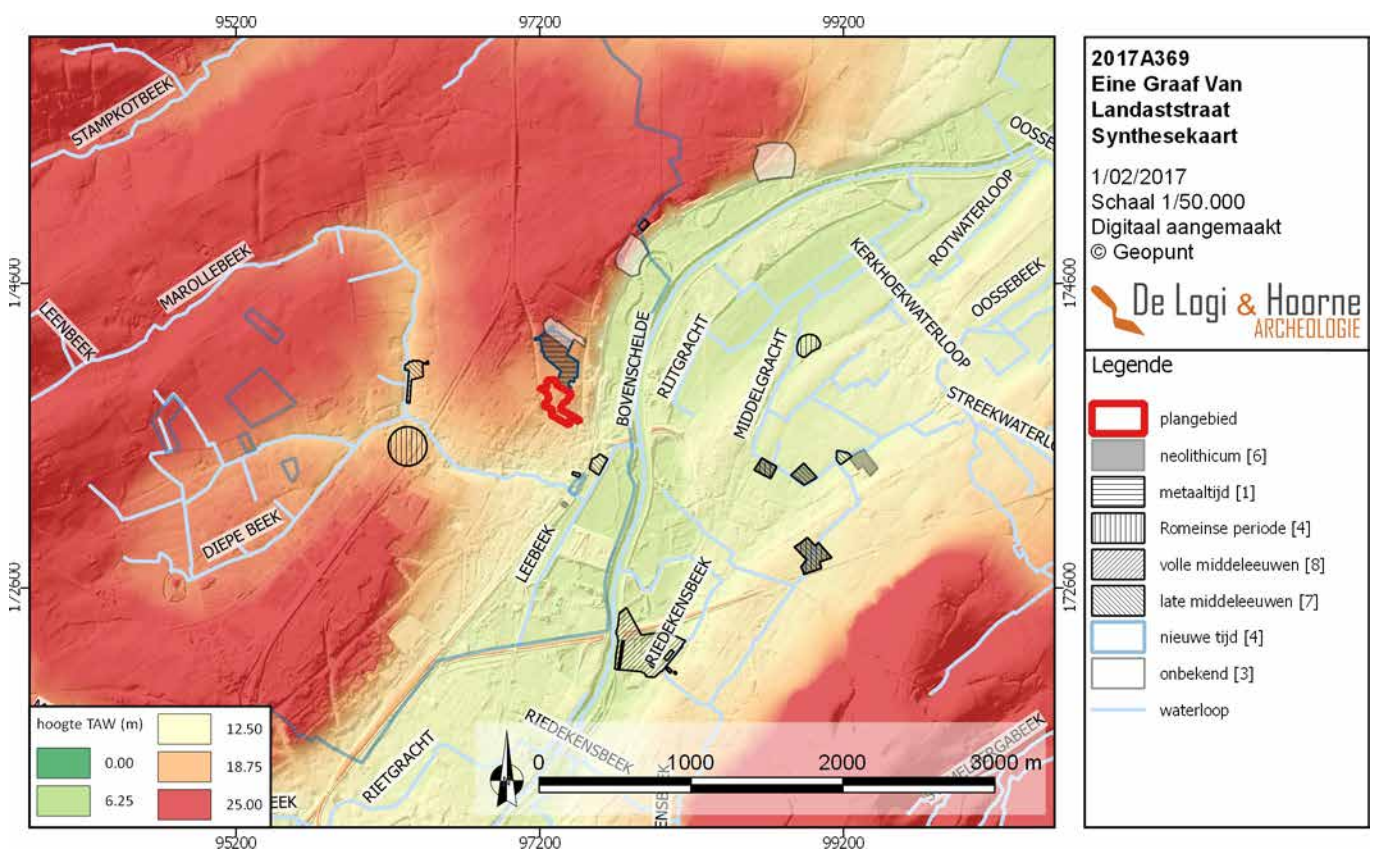
- Welke evolutie kende het landgebruik en welke invloed heeft dit gebruik op de bewaring van het potentieel aanwezige archeologisch erfgoed?

Op basis van de beschikbare historische kaarten en luchtfoto's kan pas vanaf de tweede helft van de 18de eeuw het bodemgebruik binnen het plangebied beschreven worden. Op de Ferrariskaart bevindt het projectgebied zich in een open kouterlandschap direct ten noorden van de bebouwing van het dorp Eine tussen de steenweg Gent-Oudenaarde en de weg naar Heurne. De ingebruikname als akkerland blijft zeker tot in het begin van de 20ste eeuw doorleven en maakt nadien plaats voor een textielfabriek. De nog steeds aanwezige gebouwen kunnen een impact op het bodemarchief hebben gehad, die aan de hand van deze bureaustudie niet achterhaald kon worden. Het zuidoostelijke deel van het terrein is echter steeds in gebruik gebleven als grasland, waardoor hier met zekerheid gesteld mag worden dat de bewaring op deze gronden goed zal zijn (zie "verslag van resultaten: 2.3.1. Landschappelijke ligging").

- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van één of meerdere archeologische sites? Wat is de aard, datering en bewaring?

In de ruime omgeving rond het projectgebied zijn weinig archeologische sites gekend. Rondom het plangebied zijn op verschillende terreinen veldprospecties uitgevoerd waarbij meerdere vondsten uit het neolithicum tot en met de nieuwe tijd zijn geattesteerd. In de directe omgeving

Figuur 46: Synthesekaart (© Geopunt)

daarentegen, ligt ten noorden van het plangebied een neolithische site, waardoor het plangebied een hoog potentieel voor deze periode bevat. Door de ligging binnen het afgebakende gebied van de slag van Oudenaarde kan het plangebied ook voor deze periode een potentieel bevatten, temeer omdat verschillende fases tijdens de Slag zich mogelijk rondom of in het plangebied afspeelden. Andere archeologische periodes kunnen evenwel niet worden uitgesloten (zie “verslag van resultaten: 2.3.2.2. Archeologische voorkennis”).

- Wat is het archeologisch potentieel van het projectgebied?

Aan de hand van de vele attestaties in de ruime omgeving, mag geconcludeerd worden dat het plangebied binnen een archeologisch interessante zone ligt. Een groot aantal van de vindplaatsen omvat lithisch of Romeins materiaal, met voornamelijk een grote aanwezigheid uit het neolithicum. Alle andere archeologische periodes komen ook voor, weliswaar in beperktere mate, met de volle en late middeleeuwen als belangrijkste vertegenwoordigers. Bij de projectie op het digitaal hoogtemodel en de bodemkaart valt op dat het plangebied goed gelegen is voor een neolithische en Romeinse vindplaats. De vindplaatsen vanaf de volle middeleeuwen begeven zich zowel op de hogere als lagere terreinen. Landschappelijk gezien komt het plangebied op een hoger gelegen terrein in het landschap voor en beschikt het over een droge zandleembodem, wat landbouw geschikt zou maken voor deze gronden. Op basis van de verzamelde gegevens lijkt het plangebied dus een behoorlijk archeologisch potentieel te bevatten (zie “verslag van resultaten: 2.3.3. Datering en interpretatie van het onderzochte gebied en 2.3.4. Verwachting ten aanzien van archeologisch erfgoed”).

- Welke impact hebben de geplande werken op het archeologisch bodemarchief?

De initiatiefnemer wenst op een kadastrale oppervlakte van 3,07ha drieënveertig nieuwe bouwloten en zeven meergezinswoningen aan te leggen, verspreid over twee fases. De impact van de gebouwen, wegen en de aanleg van bijhorende nutsvoorzieningen kunnen een niet te onderschatten vernietigende impact en verstoring veroorzaken op het bodemarchief (zie “verslag van resultaten: 1.2.1. Geplande werken en bodemingrepen”).

- Wat is het wetenschappelijk kennispotentieel van een eventueel aanwezige archeologische site op lokaal, regionaal en op Vlaams niveau?

De grote hoeveelheid (met name neolithische) materiaalvondsten in de ruime omgeving doen een occupatie van dit gebied vermoeden gedurende verschillende periodes van de menselijke geschiedenis. Aangezien het neolithicum een scharniermoment is in de menselijke geschiedenis waarover in Vlaanderen nog niet veel is gekend, kan het kennispotentieel bij het aantreffen van zo’n site binnen het projectgebied van supra(regionaal) belang zijn. Ditzelfde geldt voor de Romeinse periode: in de ruime omgeving zijn wel vondstaten maar weinig archeologische sites gekend uit deze periode waardoor het aantreffen van Romeinse sporen binnen het plangebied van groot belang zou zijn om het regionale karakter binnen de Romeinse periode beter te begrijpen. Wanneer archeologische attestaties van de Slag van Oudenaarde uit 1708 op het terrein aanwezig zouden zijn, kunnen deze helpen om het verloop van de slag beter te begrijpen. Indien er zich binnen het projectgebied een archeologische site bevindt, kan dit een groot kennispotentieel bieden om zowel het lokale als regionale karakter van de mogelijk aangetroffen periode(s) beter te begrijpen.

2.3.6. Afweging noodzaak en motivering verder onderzoek

Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek kan de aanwezigheid van een archeologische site binnen het projectgebied niet worden uitgesloten. Om met zekerheid informatie te verkrijgen over de aan- of afwezigheid van een archeologische site binnen het plangebied en een aangepast programma van maatregelen op te stellen, zijn bijkomende fasen van vooronderzoek nodig.

Er is bijgevolg aanvullende informatie nodig, waarvoor bijkomende fasen van archeologisch vooronderzoek noodzakelijk zijn. Op het projectgebied zou een geofysisch onderzoek mogelijk zijn, aangezien een deel van het plangebied in gebruik is als grasland. Dit soort onderzoek kan een aanwijzing geven over mogelijk aanwezige resten, maar biedt geen informatie over de aard van de resten, de bewaring of datering. Zo’n soort onderzoek lijkt voor dit plangebied niet aangewezen aangezien enkel (grootschalige of lineaire) grondsporen onder specifieke omstandigheden kunnen worden vastgesteld. Op basis van een kosten baten-analyse lijkt deze methode dan evenmin efficiënt.

Een verkennend landschappelijk of archeologisch booronderzoek lijkt evenmin noodzakelijk. Op basis van het bureauonderzoek blijkt dat de bodem wel potentieel aan steentijdsites bevat, maar meer bepaald uit het neolithicum. De archeologische sporen uit deze periode laten zich echter niet enkel en alleen aan de hand van lithisch materiaal opmerken. De aflijning van de sporen is herkenbaar in de bodem waardoor een proefsleuvenonderzoek een economisch betere optie lijkt. Daarnaast toont de bodemkaart aan dat de gronden binnen het projectgebied uit zandleembodems bestaan. Deze bodems kunnen een problematische leesbaarheid inzake bodemopbouw hebben. Door de beperkte diameter (en zo leesbaarheid) van de boringen kan zeer moeilijk het juiste archeologische niveau bepaald worden. De afweging om geen verkennend booronderzoek te ondernemen (of daarop aansluitend verder archeologisch booronderzoek) hangt wel strikt samen met de voorwaarde dat er speciale aandacht bestaat voor bewaarde bodems en de aanwezigheid van steentijdartefacten tijdens het uit te voeren proefsleuvenonderzoek.

Gezien het projectgebied binnen de afgebakende zone van de Slag van Oudenaarde uit 1708 ligt wordt hieromtrent een veldkartering in de vorm van een metaaldetectiecampagne geadviseerd. Het projectgebied ligt binnen een interessante zone van het slagveld en kan nuttige informatie opleveren omtrent de verschuiving van de troepen en eventuele schermutselingen. Deze vorm van onderzoek is praktisch uitvoerbaar op een deel van het terrein dat in gebruik is als grasland (behorend tot fase 1). Fase 2 bestaat uit een door loodsen overbouwde zone, die eerst dient afgebroken te worden. De bewaring van de ploeglaag en de vondsten die zich daarin bevinden is bijgevolg slecht. Een detectiecampagne voor dat deelgebied lijkt bijgevolg niet tot zinnige kenniswinst te kunnen leiden. Een dergelijk metaaldetectieonderzoek heeft als doel het verloop van de strijd (o.a. aan de hand van projectielen) en allerhande activiteiten voor, tijdens of na de Slag te bepalen, en biedt een indicatie voor het al dan niet aanwezig zijn van archeologische restanten van de Slag van Oudenaarde, onder de vorm van sporen en niet-metalen vondsten. Dat maakt dat een veldkartering in de vorm van een metaaldetectiecampagne efficiënt is als methode om mogelijke relictten van de Slag van Oudenaarde op te sporen.

Een veldkartering in de vorm van een metaaldetectie biedt echter geen uitsluitsel over de aard, uitgestrektheid, bewaringstoestand of de chronologische complexiteit van de site. Om het projectgebied verder te evalueren wordt ook een vooronderzoek met ingreep in de bodem onder de vorm van een proefsleuvenonderzoek voorgesteld, dat pas uitgevoerd kan worden na het metaaldetectieonderzoek. Vooronderzoek door middel van proefsleuven is een efficiënte methode om terreinen te onderzoeken waar geen complexe verticale stratigrafie wordt verwacht, zoals dat hier het geval is. Indien tijdens dit proefsleuvenonderzoek indicaties voor de aanwezigheid van een steentijd artefactensite aan het licht zouden komen, is voorzien op de desbetreffende zones van het projectgebied bijkomend waarderende archeologische boringen uit te voeren. Deze strategie is wetenschappelijk en economisch gezien de meest efficiënte methode om restanten van oudere archeologische periodes na te gaan. Ook voor mogelijke restanten van de Slag van Oudenaarde in de vorm van grondsporen moet specifieke aandacht bestaan. De aanleg van gelijkmatig verspreide lange, parallelle sleuven die resulteren in het effectief vrijleggen van minstens 12,5% van de totale oppervlakte van het projectgebied geven een hoge trefkans op archeologische sporen. Proefsleuvenonderzoek levert meteen informatie op omtrent verspreiding, bewaring, datering en aard van eventuele archeologische restanten. Met deze methode is er meteen een goed zicht op de lokale bewaring en opbouw van de bodem, en kan nagegaan worden of er alsnog bijkomend steentijdonderzoek nodig zou zijn.

Dit onderzoek kan echter pas aanvatten na de goedkeuring van de verkavelingsaanvraag. De opdrachtgever is eigenaar van de gronden maar economisch gezien is het oninteressant om de kosten van de afbraak van de nog aanwezige gebouwen en het terreinwerk te dragen in het kader van een ontwikkeling waarvan men niet zeker is dat die zal vergund — en daadwerkelijk zal gerealiseerd — worden. Bovendien worden grote delen van het terrein nog ingenomen door gebouwen. Indien de ontwikkeling uiteindelijk niet zou vergund en uitgevoerd worden, is er geen sprake meer van een bedreiging van het eventueel archeologisch erfgoed in de bodem. Het is voor het bodemarchief daarenboven beter zo lang mogelijk ongestoord te blijven. Terreinwerk met ingreep in de bodem heeft immers ook een enigszins verstorende impact op het bodemarchief. Het is bijgevolg economisch onwenselijk de gronden op in deze fase reeds te onderwerpen aan terreinwerk. Er wordt bijgevolg terreinwerk (vooronderzoek zonder en met ingreep in de bodem) in uitgesteld traject geadviseerd.

2.3.7. Samenvatting onderzoek

De initiatiefnemer wenst acht percelen gelegen aan de Graaf Van Landaststraat in Eine, Oudenaarde te verkavelen en hier een woonverkaveling met drieënveertig nieuwe bouwlotten en zeven meergezinswoningen aan te leggen. Hiervoor vraagt hij een verkavelingsvergunning aan. Het betreft een terrein van 3,07ha bestaande uit de percelen 624c³, 624d³, 625a³, 625b³, 625g², 625w², 625y² en 625z² van afdeling 2 (Eine), sectie A van de stad Oudenaarde. Aangezien de definitieve plannen van zowel de nieuw te bouwen huizen en meergezinswoningen, als de rioleringswerken nog niet beschikbaar zijn in de fase van verkaveling, kan de impactbepaling niet tot in detail bepaald worden. Het leidt evenwel geen twijfel dat alle geplande werken een grote impact zullen hebben op het bodemarchief over de totale oppervlakte van het plangebied.

Het plangebied ligt in een uitloper van de Vlaamse Vallei waarbij de Schelde bepalend was voor de vorming van het landschap en de omgeving van het plangebied. Topografisch bevindt het noordelijk deel van het plangebied zich op een terrasachtige positie in het overgangsgebied tussen de alluviale vlakte van de Schelde en het Schelde-Leie-interfluvium. Het terrein, voornamelijk het zuidelijkste deel van het plangebied, loopt hierdoor licht af van het noordwesten naar het zuidoosten. De bodem is droog en bestaat uit colluviaal aangevoerd materiaal. Droge plateauposities langs een rivier als de Schelde zijn interessante locaties voor verschillende antropogene activiteiten in het verleden, de aanwezige colluviale bodem kan bovendien een gunstig zijn voor de bewaring van eventuele archeologische sites.

De landschappelijk interessante ligging van het plangebied is niet alleen vanwege de agrarische waarde van de grond maar ook vanwege de nabijheid van de oude weg tussen Doornik en Gent en de weg tussen Eine en Heurne die langs de rand van de alluviale vlakte van de Schelde loopt. Ook de nabijheid van de Marollebeek in het zuiden en de Schelde in het oosten zijn zeer belangrijke, niet te onderschatten, topografische troeven voor het projectgebied. Algemeen kan gesteld worden dat de landschappelijke positie van het projectgebied archeologisch interessant is (zie “verslag van resultaten: 2.3.1. Landschappelijke ligging”).

De grote hoeveelheid (met name neolithische) materiaalvondsten in de ruime omgeving doen een occupatie van dit gebied vermoeden gedurende verschillende periodes van de menselijke geschiedenis. Tijdens een opgraving net ten noorden van het projectgebied zijn overigens uitzonderlijke neolithische gebouwplattegronden aangetroffen, alsook funeraire en residentiële sporen uit de metaaltijden. Alle andere archeologische periodes komen in de regio ook voor, weliswaar in beperktere mate, met de volle en late middeleeuwen als belangrijkste vertegenwoordigers. Bij de projectie op het digitaal hoogtemodel en de bodemkaart valt op dat het plangebied goed gelegen is voor neolithische en Romeinse vindplaatsen. De vindplaatsen vanaf de volle middeleeuwen begeven zich zowel op de hogere als lagere terreinen. Landschappelijk gezien komt het plangebied op een hoger gelegen terrein in het landschap voor en beschikt het over een droge zandleembodem, wat landbouw geschikt zou maken voor deze gronden. Op basis van de verzamelde gegevens lijkt het plangebied dus een behoorlijk archeologisch potentieel te bevatten.

Aan de hand van besproken historische kaarten en luchtfoto's kan besloten worden dat minstens vanaf het einde van de 18de eeuw tot het begin van de 20ste eeuw geen bewoning binnen het projectgebied aanwezig was en het bodemgebruik steeds uit akkerland bestond. Pas nadien werd een groot deel van het terrein in bebouwd door een textiel fabriek. Door het archeologisch interessante karakter van het projectgebied, de gunstige landschappelijke ligging, de grote impact van de werken en de onmogelijkheid om op de onderzoeksvragen een afdoend antwoord te formuleren binnen dit bureauonderzoek wordt verder terreinonderzoek in de vorm van een veldkartering (metaaldetectie) en een proefsleuvenonderzoek in uitgesteld traject geadviseerd om het gebied verder te onderzoeken en na te gaan in hoeverre de bestaande gebouwen een impact op het bodemarchief hebben gehad.

3. Bibliografie en bijlagen

3.1. Bibliografie

- AMEELS V. & DE GROOTE K., 2003. Elfde- tot twaalfde-eeuwse kuilen te Ename (Abdijstraat) (Oost-Vlaanderen). *Archaeologia Mediaevalis* 26: 9.
- AMEELS V., MOENS J. & DE GROOTE K., 2012. Sporen van vol-en laatmiddeleeuwse bewoning in de Abdijstraat te Ename (Oost-Vlaanderen). *Archaeologia Mediaevalis* 35: 4-7.
- BOGEMANS F., 2007. *Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart. Kaartblad 29 – Kortrijk*, Brussel.
- BORREMANS M., 2015. *Geologie van Vlaanderen*, Gent.
- BORREMANS M., 2015. Cenozoïcum: het Quartair. In: BORREMANS M. (red.), *Geologie van Vlaanderen*, Gent: 189-258.
- CALLEBAUT D., 1980. De Burcht van de heren van Eine. *Archaeologia Belgica* 223: 118-221.
- CALLEBAUT D., 1992. De Sint-Salvatorsite te Ename (Oost-Vlaanderen). *Archaeologia Mediaevalis* 14: 36-40.
- DE BRABANDERE F., DE VOS M., MENNEN V., RYCKEBOER H. & VAN OSTA W., 2010. *De Vlaamse gemeentenamen. Verklarend woordenboek*, Brussel.
- DE LOGI A., DE KREYGER F. & HEYNSSSENS N., 2015. *Oudenaarde – Heurnestraat. Archeologisch vooronderzoek februari tot april 2015*. DL&H-rapport 22, Deinze.
- DE MEULEMEESTER J., 1984. Circulaire vormen in Oost-Vlaanderen. *Archaeologia Belgica* 259.
- DE TOLLENAERE A., 1999. De Sint-Amanduskerk in Heurne. *Westerring* 22: 2-5.
- DE VRIENDT B., 2015, onuitgegeven rapport. *Archeologisch vooronderzoek te Eine, Graaf Van Landastraat, Heurnestraat, Klaproosstraat. Luik 1: Metaaldetectie-onderzoek*.
- FOARD G., PARTIDA T., VANDEBURIE J., DE VRIENDT B., URMEL L. & DERDE W., 2012. *Een archeologische evaluatie en waardering van het slagveld van Oudenaarde 1708 (Oudenaarde, provincie Oost-Vlaanderen)*. Ename Expertisecentrum voor Erfgoedontsluiting, Oudenaarde.
- MERTENS J., 1970. Oudenaarde-Eine: Sint-Eligiuskerk. *Archeologie* 1970/2: 91-92.
- PIETERS M., 1990. Fragment van een gepolijste vuurstenen bijl. *HGOK* 27: 137-139.
- STEURBAUT E., 2015. Het vroeg-Eoceen. In: BORREMANS M. (red.), *Geologie van Vlaanderen*, Gent: 125-135.
- TALMAN E. & URMEL L., 2008, Onuitgegeven rapport. *Archeologisch proefsleuvenonderzoek Oudenaarde Heurnestraat (05/08/2008-11/08/2008)*.
- VANDER GINST V. & SMEETS M., 2012. *Het archeologisch vooronderzoek aan het Eineplein te Eine*. Studiebureau Archeologie, Archo-rapport 117.
- VAN RANST E. & SYS C., 2000. *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1/20000)*, Gent.
- VERGRACHT P., 2002. Het Goed te Craenevelde. *Westerring* 33: 9-18.

Geraadpleegde websites:

[HTTPS://CAI.ONROERENDERFGOED.BE/](https://cai.onroerenderfgoed.be/) (geraadpleegd op 27/01/2017)

(De Centrale Archeologische Inventaris is een inventaris van tot nog toe gekende archeologische vindplaatsen. Vanwege het specifieke karakter van het archeologisch erfgoed dat voor ons verborgen zit in de ondergrond, is het onmogelijk om op basis van de Centrale Archeologische Inventaris met zekerheid uitspraken te doen over de aan- of afwezigheid van archeologische sporen. De aan- of afwezigheid van archeologische sporen dient met verder archeologisch onderzoek vastgesteld te worden.)

[HTTPS://DOV.VLAANDEREN.BE/DOVWEB/HTML/INDEX.HTML](https://dov.vlaanderen.be/dovweb/html/index.html) (geraadpleegd op 27/01/2017)

[HTTPS://GEO.ONROERENDERFGOED.BE](https://geo.onroerenderfgoed.be) (geraadpleegd op 27/01/2017)

[HTTP://WWW.GEOPUNT.BE](http://www.geopunt.be) (geraadpleegd op 27/01/2017)

[HTTPS://INVENTARIS.ONROERENDERFGOED.BE/](https://inventaris.onroerenderfgoed.be/) (geraadpleegd op 27/01/2017)

[HTTP://WWW.NGI.BE/NL/NL1-1.SHTM](http://www.ngi.be/nl/nl1-1.shtm) (geraadpleegd op 27/01/2017)

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2017: *Eine*, Inventaris Onroerend Erfgoed,
<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/121250> (geraadpleegd op 09/01/2017)

3.2. Lijst van plannen en kaarten

Plannen- en kaartenlijst Projectcode 2017A369					
Kaart-nr.	Type plan	Onderwerp plan	Aanmaak-schaal	Aanmaak-wijze	Datum
1	Kadasterplan	Kadasterplan met projectgebied	1 : 1	digitaal	1/02/2017
2	Topografische kaart	Topografische kaart met projectgebied	1 : 1	digitaal	1/02/2017
4	Kadasterplan	Schematische weergave geplande werken	1 : 1	digitaal	1/02/2017
5	Orthofoto	Overzicht ligging projectgebied	1 : 1	digitaal	1/02/2017
6	Orthofoto	Detail orthofoto	1 : 1	digitaal	1/02/2017
7	Geologische kaart	Tertiair geologische kaart	1 : 1	digitaal	1/02/2017
8	Geologische kaart	Quartaire geologische kaart	1 : 1	digitaal	1/02/2017
9	Bodemtypekaart	Bodemtypekaart	1 : 1	digitaal	1/02/2017
10	Hoogtemodel	Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen met waterlopen	1 : 1	digitaal	1/02/2017
11	Hoogtemodel	Weergave hoogteprofielen	1 : 1	digitaal	1/02/2017
15	Orthofoto	Weergave foto's terreininspectie	1 : 1	digitaal	1/02/2017
26	Historische kaart	Weergave gebeurtenissen Slag bij Oudenaarde	1 : 1	digitaal	1/02/2017
27	Historische kaart	Ferraris 1777	1 : 1	digitaal	1/02/2017
28	Historische kaart	Ferraris detail 1777	1 : 1	digitaal	1/02/2017
29	Historische kaart	Atlas der Buurtwegen 1840	1 : 1	digitaal	1/02/2017
30	Historische kaart	Detail Atlas der Buurtwegen 1840	1 : 1	digitaal	1/02/2017
31	Historische kaart	Poppkaart 1842-1879	1 : 1	digitaal	1/02/2017
32	Historische kaart	Detail Poppkaart 1842-1879	1 : 1	digitaal	1/02/2017
33	Historische kaart	Topografische kaart Vandermaelen 1846-1854	1 : 1	digitaal	1/02/2017
34	Historische kaart	Detail kaart Vandermaelen 1846-1854	1 : 1	digitaal	1/02/2017
35	Orthofoto	Orthofoto uit 1971	1 : 1	digitaal	1/02/2017
36	Orthofoto	Orthofoto uit 1990	1 : 1	digitaal	1/02/2017
37	Orthofoto	Orthofoto uit 2002	1 : 1	digitaal	1/02/2017
38	Orthofoto	Orthofoto uit 2009	1 : 1	digitaal	1/02/2017
39	Orthofoto	Orthofoto uit 2016	1 : 1	digitaal	1/02/2017
40	Orthofoto	Besproken CAI-vindplaatsen	1 : 1	digitaal	1/02/2017
41	Hoogtemodel	CAI steentijd	1 : 1	digitaal	1/02/2017
42	Hoogtemodel	CAI metaaltijd	1 : 1	digitaal	1/02/2017
43	Hoogtemodel	CAI Romeinse tijd	1 : 1	digitaal	1/02/2017
44	Hoogtemodel	CAI middeleeuwen	1 : 1	digitaal	1/02/2017
45	Hoogtemodel	CAI post-middeleeuwen	1 : 1	digitaal	1/02/2017
46	Hoogtemodel	Synthesekaart	1 : 1	digitaal	1/02/2017

3.3. Figurenlijst

Figurenlijst			
Projectcode 2017A369			

Figuur	Type figuur	Onderwerp	Aanmaakwijze
3	Overzichtsplan	Overzicht geplande bouwwerken	digitaal
12	Hoogteprofiel	Hoogteprofiel 1	digitaal
13	Hoogteprofiel	Hoogteprofiel 2	digitaal
14	Hoogteprofiel	Hoogteprofiel 3	digitaal
16	Terreinfoto	Foto 1	digitaal
17	Terreinfoto	Foto 2	digitaal
18	Terreinfoto	Foto 3	digitaal
19	Terreinfoto	Foto 4	digitaal
20	Terreinfoto	Foto 5	digitaal
21	Terreinfoto	Foto 6	digitaal
22	Terreinfoto	Foto 7	digitaal
23	Terreinfoto	Foto 8	digitaal
24	Terreinfoto	Foto 9	digitaal
25	Terreinfoto	Foto 10	digitaal